
PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

---

*DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN
CATÓLICA 2019/20
I.E.S. G.TORRENTE BALLESTER*

Mª ISABEL PINTOS POCEIRO

---

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.	4
2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE.....	7
3. CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS.	8
4. CONCRECIÓN DE CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE :TEMPORALIZACIÓN, GRADO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN, PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AV.....	13
5. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS QUE REQUIRE A MATERIA.	66
6. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS QUE SE VAN UTILIZAR.	71
7. CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO. ...	71
8. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DO ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE.	73
9. ORGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUIMIENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES.	74
10. ORGANIZACIÓN DOS PROCEDEMENTOS QUE LLE PERMITAN AO ALUMNADO ACREDITAR OS COÑECEMENTOS NECESARIOS EN DETERMINADAS MATERIAS, NO CASO DO BACHARELATO.	75
11. DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS OU COLECTIVAS QUE SE POIDAN ADOPTAR COMO CONSECUENCIA DOS SEUS RESULTADOS.	75
12. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.	77
13. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS QUE SE TRABALLARÁN NO CURSO QUE CORRESPONDE.	78
14. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES PROGRAMADAS PARA CADA CURSO.	80
15. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DAS PROG. DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.....	87

1. Introducción e contextualización.

A Lei Orgánica 8/2013, de 9 de decembro, para Mellora da Calidade Educativa, LOMCE, no artigo 6.1, define o currículo como a regulación dos elementos que determinan os procesos de ensino e aprendizaxe para cada un dos ensinamentos.

O contido do currículo de Relixión Católica parte da experiencia humana e desenvólvese de xeito respectuoso coas etapas do desenvolvemento infantil e adolescente, colaborando, neste sentido, coas aprendizaxes instrumentais e transversais propios de cada etapa educativa.

A relixión é un feito presente innegablemente na humanidade e na nosa sociedade, por iso a necesidade dun estudo sistemático para comprender a nosa historia e cultura galegas que están conformadas por crenzas, símbolos e valores do cristianismo. O ensino da relixión católica na escola responde á necesidade de respectar e ter en conta o conxunto de valores nos que a persoa naceu e que se denomina tradición.

Así, o currículo de Relixión Católica contribúe á educación integral do estudante nesa necesidade pois responde á dimensión relixiosa de todo ser humano e, á vez, introdúceo na realidade á luz dunha hipótese ofrecida por unha historia e unha tradición. Deste xeito, é promovido o recoñecemento dun sentido da existencia dun xeito coherente co propio desenvolvemento psicolóxico e evolutivo do alumnado.

A liberdade relixiosa de persoas e pobos é recoñecida pola Declaración Universal de Dereitos Humanos de 1948. Asemade a Constitución Española non só recoñece a liberdade relixiosa senón tamén garante “dereito que asiste aos pais para que os seus fillos reciban a formación relixiosa e moral que estea de acordo coas súas

conviccións” no artigo 27.3. Un dereito que tamén forma parte de tratados internacionais recoñecidos por España como o Pacto Internacional de Dereitos Económicos Sociais e Culturais no seu artigo 13.3 e a Carta dos Dereitos Fundamentais da Unión Europea, artigo 14.3, entre outros.

O Acordo Internacional que subscribiu o Estado Español coa Santa Sé sobre Ensino e Asuntos Sociais, asinado o 3 de xaneiro de 1979, outorga (art. 6) a competencia para elaborar o currículo da materia de Relixión e Moral Católica á xerarquía eclesiástica. Esta programación é desenvolvida, consecuentemente, segundo as orientacións da Comisión Episcopal correspondente que dispuxo catro bloques de contidos os cales se espallan aquí en tres avaliacións para cada un dos niveis do centro.

Contextualización

O IES Gonzalo Torrente Ballester de Pontevedra sitúase na capital de provincia. Conta con tres centros adscritos de Educación Primaria pertencentes a dúas parroquias rurais do concello: o CEIP A Carballeira de Lourizán e os CEIP San Martiño e de Cabanas de Salcedo. Ademais, no Bacharelato recibe alumnos de concellos limítrofes como Barro, Cotobade, Marín, Soutomaior, Vilaboa, etc.

O número de alumnos matriculados en Relixión este curso é de 285 en total.

Sendo 203 alumnos da ESO, e 82 de Bach en Relixión.

A oferta educativa do IES abrangue a Educación Secundaria Obrigatoria e as modalidades de Humanidades e ciencias sociais e Ciencias e tecnoloxía do bacharelato. Impártese tamén un ciclo formativo de grao superior da familia profesional de Edificación e Obra Civil.

O equipo docente estará formado este curso por 58 profesores, aumentou un grupo en 3º de ESO, ás que hai que engadir dous administrativos, dous conserxes e tres persoas que se encargan da limpeza das instalacións. O equipo directivo está formado polo Director, o Vicedirector, a Xefa de Estudos e o Secretario. Os outros órganos de goberno son o Consello Escolar, o Claustro de Profesores e a Comisión de Coordinación Pedagóxica.

No que toca ao equipamento cóntase cunha sala de profesores, unha sala de titoría, despachos de cargos directivos, secretaría, conserxería, salón de actos, biblioteca, cafetaría, aulas específicas para os ciclos superiores e aulas específicas para plástica, tecnoloxía, audiovisuais, informática e música; departamentos, laboratorios de física, química e bioloxía, ximnasio, vestiarios e campos deportivos.

Composición do Departamento e materias asignadas.

Durante o presente curso académico 2019-2020 o Departamento de Relixión estará constituído unicamente por dona **Mª Isabel Pintos Poceiro** quen actuará como Xefa do Departamento.

As materias, grupos, alumnado e horas lectivas asignados ao Departamento son os consignados no seguinte cadro:

<i>Tipo de materia</i>	<i>materias</i>	<i>nivel educativo</i>	<i>grupos</i>	<i>nº de alumnas/os</i>	<i>horas lectivas</i>
<i>Propia do Departamento</i>	<i>Relixión</i>	<i>ESO</i>	<i>1º(3)</i>	--	<i>1h/sem</i>
			<i>2º(3)</i>	--	
			<i>3º(4)</i>	--	
			<i>4º(3)</i>	--	
	<i>Relixión</i>	<i>1º BAC</i>	<i>2</i>	--	<i>1h/sem</i>
<i>Relixión</i>	<i>2º BAC</i>	<i>2</i>	--	<i>1/sem</i>	

6

<i>Totais</i>				--	<i>17</i>
---------------	--	--	--	----	-----------

A reunión ordinaria de Departamento terá lugar cando menos unha vez ao mes e fóra do horario lectivo, preferentemente os martes á sétima hora, é dicir, de 14.10 a 15.00 horas.

2. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS

CLAVE.

O Decreto 86/2015 de xuño, polo que se establece o currículo de Educación Secundaria na Comunidade Autónoma de Galicia, expón as seguintes competencias clave :

1ª) Comunicación lingüística (CCL)

2ª) Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT)

3ª) Competencia dixital (CD)

4ª) Aprender a aprender (CAA)

5ª) Competencias sociais e cívicas (CSC)

6ª) Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE)

7ª) Conciencia e expresións culturais (CCEC)

E a Resolución de 11 de febreiro de 2015, pola que se publica o currículo da ensinanza de Relixión Católica da Educación Secundaria Obrigatoria segundo a Comisión Episcopal de Ensinanza, recolle a relación de estándares de aprendizaxe avaliábeis.

Acompáñase cada estándar dunha identificación onde RE é a abreviatura da materia, a primeira cifra refírese ao bloque de contidos do cal xorde o estándar, a segunda cifra é o número do criterio de avaliación que orixina o estándar e a terceira cifra é o número do estándar dun determinado criterio de avaliación. Exemplo: RE1.1.1

7

3. CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS

A Educación Secundaria Obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e nas alumnas as capacidades que lles permitan:

a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto aos demais, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e grupos, exercitarse no diálogo afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.

b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

- c) *Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.*
- d) *Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións cos demais, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo, os comportamentos sexistas e resolver pacificamente os conflitos.*
- e) *Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información para, con sentido crítico, adquirir novos coñecementos. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e da comunicación.*
- f) *Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en distintas disciplinas, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas nos diversos campos do coñecemento e da experiencia.*
- g) *Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.*
- h) *Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua castelá e galega, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.*
- i) *Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de xeito apropiado.*
- l) *Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e dos demais, así como o patrimonio artístico e cultural.*
- m) *Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o dos outros, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, co consumo, co coidado dos seres vivos e co medio, contribuíndo á súa conservación e mellora.*
- n) *Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das distintas manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.*

Obxectivos da área de relixión e moral católica na ESO

A área de Relixión e Moral Católica fundaméntase nas esixencias que leva consigo desenvolver, na escola, a educación integral e a aplicación duns dereitos expresados na Declaración universal de dereitos humanos (1948, artigo 26.3); na Constitución española (1978, artigo 27.3); no Pacto internacional de dereitos humanos, económicos, sociais e culturais (1966, artigo 13.3); na Carta dos dereitos fundamentais da Unión Europea (2000, artigo 10 e 14.3), etc. Ademais, está garantida polo acordo suscrito entre o Estado español e a Santa Sé sobre ensinanza e asuntos culturais (3-1-1979).

A práctica destes dereitos leva consigo unha ensinanza relixiosa escolar e confesional. Esta ensinanza concrétase na área de Relixión e Moral Católica, unha materia específica e rigorosamente escolar, ordinaria para os que a soliciten, equiparable ao resto das materias no rigor científico, na formulación dos seus obxectivos e contidos, e na súa significación educativa dentro do currículo. Así mesmo, contribúe á formación integral do alumnado e ao pleno desenvolvemento da persoa en todas as súas capacidades.

A área de Relixión Católica é unha materia opcional curricular de carácter confesional. A súa identidade resúmese nas súas Finalidades Educativas» ou Obxectivos Xerais». Estes deben ser a meta e a directriz no seu deseño e o seu desenvolvemento curricular (realización da programación xeral de curso, de cada unidade didáctica, etc.). As seguintes Finalidades educativas da Educación Secundaria», sinalan as metas finais a que deben conducir todo curso e unidade didáctica de Relixión Católica.

9

Obxectivos xerais da área de relixión católica de Educación Secundaria

- 1. Educar a dimensión transcendente e relixiosa, e a el partindo da experiencia humana e «desde» e «para» a vida persoal, social, relixiosa e ambiental.*
- 2. Favorecer a maduración e o desenvolvemento integral da personalidade do alumnado desde unha educación humanista, relixiosa e católica de calidade.*
- 3. Facilitar a elaboración do proxecto persoal de vida desde unha educación en valores e virtudes humanas, morais, cívicas, democráticas, relixiosas e cristiás.*
- 4. Presentar a visión cristiá da persoa e a historia desde a realidade cotiá, desde o respecto e en diálogo coas principais relixións, antropoloxías e cosmovisións de hoxe.*

5. *Ofrecer a cultura relixiosa e a mensaxe cristiá-católica en diálogo cos testemuños de persoas exemplares e os problemas e interrogantes do mundo actual.*
6. *Educar a dimensión cívica e moral desde a aplicación de testemuños exemplares, valores, virtudes e compromisos para resolver problemas humanos e sociais.*
7. *Desenvolver unha ensinanza-aprendizaxe da relixión que promova a apertura ao Misterio, ao sentido relixioso da vida, á experiencia relixiosa e á educación na fe.*
8. *Promover as competencias necesarias para dar un sentido pleno á vida e elaborar respostas de sentido último ante as dificultades máis existenciais e cotiás.*
9. *Educar na participación social e na práctica de compromisos solidarios que melloren o medio, as relacións interpersoais e a vida pública.*
10. *Valorar a intelixencia espiritual para fortalecer o mundo interior do alumnado e a súa capacidade de auto-coñecemento, aceptación, meditación,, paz interior...*
11. *Favorecer o diálogo e a crítica construtiva entre as mensaxes relixiosas e cristiás e a actual cultura audiovisual, especialmente a da televisión e as TIC.*
12. *Desenvolver a dimensión humanista e cívica do alumnado desde a ética universal dos dereitos humanos e a doutrina social da Igrexa católica.*
13. *Educar a intelixencia emocional para elixir e fortalecer os mellores sentimentos, e así ser máis feliz cun mesmo, con Deus, cos demais e coa natureza.*
14. *Coñecer a Relixión e Moral Católica desde as TIC, a investigación, a aprendizaxe cooperativa e a participación en equipos de traballo.*
15. *Ofrecer unha ensinanza integral da Biblia, promovendo a cultura bíblica e a aplicación das súas ensinanzas para ser máis feliz na vida persoal e social.*

Obxectivos de etapa de ESO

a)Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa.

b)Consolidar unha madurez persoal e social que lles permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.

c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades existentes e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas con discapacidade.

d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe, e como medio de desenvolvemento persoal.

e) Dominar, tanto na súa expresión oral como escrita, a lingua castelá e, no seu caso, a lingua cooficial da súa Comunidade Autónoma.

f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.

g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e a comunicación.

h) Coñecer e valorar criticamente as realidades, as súas antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de forma solidaria no desenvolvemento e mellora da súa contorna social.

i) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.

j) Comprender os elementos e procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e a tecnoloxía no cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente.

k) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.

l) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.

m) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social.

n) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.

11

Obxectivos xerais da área de relixión católica para 1.º de Educación Secundaria:

1. Coñecer e comparar criticamente as relixións da antigüidade coa realidade, co cristianismo e cos seus principais valores e virtudes.
2. Investigar e interpretar correctamente o sentido relixioso e cristián sobre a creación e a moral católica do medio.
3. Describir e valorar as características da Historia da Salvación e como Deus se revela e intervén na historia da humanidade.
4. Comprender e indicar os principais feitos da vida de Xesús de Nazaret, a súa mensaxe de salvación e os seus milagres, así como a súa centralidade na Historia da Salvación.

5. *Coñecer e enumerar as principais características dos Evanxeos, a moral de Xesús de Nazaret e a moral cristiá.*
6. *Expresar e valorar as características da resurrección de Xesucristo en relación cos Evanxeos, a Historia da Salvación e as investigacións actuais sobre a vida despois da morte.*
7. *Investigar e describir as características do sacramento do Bautismo en relación con Xesucristo e a súa presenza na Igrexa.*
8. *Coñecer e expresar as características do sacramento da Eucaristía en relación con Xesucristo e a súa presenza na Igrexa e na misa.*
9. *Recoñecer e valorar as características da Confirmación e a presenza do Espírito Santo neste sacramento e na vida da Igrexa.*
10. *Desenvolver a intelixencia espiritual por medio da reflexión e da interiorización das experiencias espirituais do patriarca Xosé: a natureza, o autoconhecimento, a contemplación e a reflexión sobre feitos da vida diaria.*
11. *Promover a intelixencia emocional por medio do coñecemento e a vivencia dos sentimentos de relixiosidade, loanza, alegría, resurrección, oración, sacrificio, fortaleza e desexo de Deus.*
12. *Tomar conciencia da importancia de clarificar, elixir e practicar os valores do hinduísmo e o cristianismo, as benaventuranzas, os Dez Mandamentos, a humanización, a confianza, a fraternidade, a esperanza, o compartir e a autenticidade.*

4. CONCRECIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE.

Relixión Católica

1º Curso

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACION	ESTANDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES
<i>Bloque 1. O sentido relixioso do home</i>		
<i>A realidade creada e os acontecementos son signo de Deus.</i>	<ol style="list-style-type: none"> <i>1. Recoñecer e valorar que a realidade é don de Deus.</i> <i>2. Identificar a orixe divina da realidade.</i> <i>3. Contrastar a orixe da creación nos diferentes relatos relixiosos achega da creación.</i> <i>4. Diferenciar a explicación teolóxica e científica da creación.</i> 	<ol style="list-style-type: none"> <i>1.1 Expresa por escrito sucesos imprevistos nos que se recoñece que a realidade é dada.</i> <i>1.2 Avalía, compartindo cos seus compañeiros, sucesos e situacións nas que queda de manifesto que a realidade é don de Deus.</i> <i>2.1 Argumenta a orixe do mundo e a realidade como froito do designio amoroso de Deus.</i> <i>3.1 Relaciona e distingue, explicando coas súas palabras, a orixe da creación nos relatos míticos da antigüidade e o relato bíblico.</i> <i>4.1 Coñece e sinala as diferenzas entre a explicación teolóxica e científica da creación.</i> <i>4.2 Respecta a autonomía existente entre as explicacións, teolóxica e científica, da creación.</i>

Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia

<p>A historia de Israel: elección, alianza, monarquía e profetismo.</p>	<p>1. Coñecer, contrastar e apreciar os principais acontecementos da historia de Israel.</p> <p>2. Sinalar e identificar os diferentes modos de comunicación que Deus usou nas distintas etapas da historia de Israel.</p> <p>3. Distinguir e comparar o procedemento co que Deus se manifesta nas distintas etapas da historia de Israel.</p>	<p>1.1 Coñece, interpreta e constrúe unha liña do tempo cos principais acontecementos e personaxes da historia de Israel.</p> <p>1.2 Mostra interese pola historia de Israel e dialoga con respecto sobre os beneficios desta historia para a humanidade.</p> <p>2.1 Busca relatos bíblicos e selecciona xestos e palabras de Deus nos que identifica a manifestación divina.</p> <p>3.1 Recordar e explica construtivamente, de modo oral ou por escrito, accións que reflicten o desvelarse de Deus para co pobo de Israel.</p>
---	--	---

Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación

<p>A divinidade e humanidade de Xesús.</p> <p>Os evanxeos: testemuño e anuncio.</p> <p>Composición dos evanxeos.</p>	<p>1. Distinguir en Xesús os trazos da súa natureza divina e humana.</p> <p>2. Identificar a natureza e finalidade dos evanxeos.</p> <p>3. Coñecer e comprender o proceso de formación dos evanxeos.</p>	<p>1.1 Identifica e clasifica de xeito xustificando as diferenzas entre a natureza divina e humana de Xesús nos relatos evanxélicos.</p> <p>1.2 Esfórzase por comprender as manifestacións de ambas naturezas expresadas nos relatos evanxélicos.</p> <p>2.1 Recoñece a partir da lectura dos textos evanxélicos os trazos da persoa de Xesús e diseña o seu perfil.</p> <p>3.1 Ordena e explica coas súas palabras os pasos do proceso formativo dos evanxeos.</p>
--	--	---

Bloque 4. Permanencia de Xesucristo na historia: da Igrexa

<p><i>A Igrexa, presenza de Xesucristo na historia.</i></p> <p><i>O Espírito Santo edifica continuamente a Igrexa.</i></p>	<p><i>1. Comprender a presenza de Xesucristo hoxe na Igrexa.</i></p> <p><i>2. Recoñecer que a acción do Espírito Santo dá vida á Igrexa.</i></p>	<p><i>1.1 Sinala e explica as distintas formas de presenza de Xesucristo na Igrexa: sacramentos, palabra de Deus, autoridade e caridade.</i></p> <p><i>2.1 Coñece e respecta que os sacramentos son acción do Espírito para construír a Igrexa.</i></p> <p><i>2.2 Asocia a acción do espírito nos sacramentos coas distintas etapas e momentos da vida.</i></p> <p><i>2.3 Toma conciencia e aprecia a acción do Espírito para o crecemento da persoa.</i></p>
--	--	---

<i>Secuenciación de contidos</i>	<i>Temporalización</i>
<p>1.1 Recoñecer e valorar que a realidade é don de Deus.</p> <p>2. Identificar a orixe divina da realidade.</p> <p>3. Contrastar a orixe da creación nos diferentes relatos relixiosos achega da creación.</p> <p>4. Diferenciar a explicación teolóxica e científica da creación.</p> <p>1.5 Coñecer, contrastar e apreciar os principais acontecementos da historia de Israel.</p> <p>6. Sinalar e identificar os diferentes modos de comunicación que Deus usou nas distintas etapas da historia de Israel.</p> <p>7. Distinguir e comparar o procedemento co que Deus se manifesta nas distintas etapas da historia de Israel.</p>	<i>Primeira Avaliación</i>
<p>1.1 Distinguir en Xesús os trazos da súa natureza divina e humana.</p> <p>2. Identificar a natureza e finalidade dos evanxeos.</p> <p>3. Coñecer e comprender o proceso de formación dos evanxeos.</p>	<i>Segunda Avaliación</i>
<p>1. Comprender a presenza de Xesucristo hoxe na Igrexa.</p> <p>2. Recoñecer que a acción do Espírito Santo dá vida á Igrexa.</p>	<i>Terceira Avaliación</i>

Estándares de aprendizaxe

Categorización e clasificación

Introdución

A implantación da LOMCE na vida real do Sistema Educativo Español trae da man certas novidades. Entre elas, a aparición de diversos documentos que pretenden delimitar a contribución das distintas materias de aprendizaxe ao desenvolvemento competencial do alumno en cada etapa educativa.

Deste xeito vemos como se empeza a falar nos centros de ensino do Perfil competencial dunha materia, etc., unha nova terminoloxía que nos alerta do cambio no proceso avaliador.

Algunhas comunidades autónomas fanse eco destas novidades recollendo xa estas esixencias. Nelas deseñáronse persoais que facilitan a tarefa avaliadora determinando escalas de rangos para os estándares de aprendizaxe, xunto coa contribución destes ao perfil competencial da materia.

A asignatura de Relixión e Moral Católica non pode estar allea a estas esixencias si non quere perder o seu carácter avaliable. Por ese motivo a Conferencia Episcopal Española, responsable da elaboración do Currículo de Relixión e Moral Católica, aínda coñecendo que esta tarefa non é competencia súa directamente, por tratarse dun requisito do segundo nivel de concreción curricular, pero consciente da súa responsabilidade de facilitar a aplicación do novo currículo tomou a iniciativa de ofrecer un persoal de referencia na que se clasifican por rango os diferentes estándares de cada curso intentando delimitar os logros da aprendizaxe. Ademais relaciónanse os estándares de aprendizaxe coas sete competencias, marcando especificamente a cales delas contribúen.

Conscientes da riqueza e a diversidade de contornas educativas do territorio español así como da variedade nas disposicións das Administracións educativas das Administracións educativas das Comunidades Autónomas, ofrécese esta proposta aberta a matizacións inevitables ocasionadas polas circunstancias propias de cada Autonomía, pero como referente obxectivo dos criterios cos que foron formulados os estándares de aprendizaxe no deseño do currículo.

RELIXIÓN 1º ESO

Resolución de 11 de febreiro de 2015, da Dirección Xeral de Avaliación e Cooperación Territorial, pola que se publica o currículo da ensinanza de Relixión Católica da Educación Primaria e da Educación Secundaria Obrigatoria.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAJE		COMPETENCIAS CLAVE ASOCIADAS							
		OBX	CL	CMCT	CD	AA	CSC	SIEE	CEC
RE1.1.1	<i>1.1 Expresa por escrito sucesos imprevistos nos que se reconece que a realidade é dada.</i>	I	X	X		X	X		X
RE1.1.2	<i>1.2 Avalía, compartindo cos seus compañeiros, sucesos e situacións nas que queda de manifesto que a realidade é don de Deus.</i>	B	X			X	X	X	
RE1.2.1	<i>2.1 Argumenta a orixe do mundo e a realidade como froito do designio amoroso de Deus</i>	I	X	X				X	
RE1.3.1	<i>3.1 Relaciona e distingue, explicando coas súas palabras, a orixe da creación nos relatos míticos da antigüidade e o relato bíblico.</i>	I	X	X					X
RE1.4.1	<i>4.1 Coñece e sinala as diferenzas entre a explicación teolóxica e científica da creación.</i>	I,	X	X	X	X			
RE1.4.2	<i>4.2 Respecta a autonomía existente entre as explicacións, teolóxica e científica, da creación.</i>	B			X				X

RE2.1.1	<i>1.1 Coñece, interpreta e constrúe unha liña do tempo cos principais acontecementos e personaxes da historia de Israel</i>	A			X	X			X
RE2.1.2	<i>1.2 Mostra interese pola historia de Israel e dialoga con respecto sobre os beneficios desta historia para a humanidade.</i>	B					X	X	X
RE2.2.1	<i>2.1 Busca relatos bíblicos e selecciona xestos e palabras de Deus nos que identifica a manifestación divina.</i>	B	X	X		X			
RE2.3.1	<i>3.1 Recorda e explica construtivamente, de modo oral ou por escrito, accións que reflicten o desvelarse de Deus para co pobo de Israel.</i>	B	X	X			X	X	
RE3.1.1	<i>1.1 Identifica e clasifica de xeito xustificando as diferenzas entre a natureza divina e humana de Xesús nos relatos evanxélicos.</i>	A	X	X		X			
RE3.1.2	<i>1.2 Esfórzase por comprender as manifestacións de ambas naturezas expresadas nos relatos evanxélicos.</i>	B	X			X			
RE3.2.1	<i>2.1 Recoñece a partir da lectura dos textos evanxélicos os trazos da persoa de Xesús e deseña o seu perfil.</i>	B	X	X				X	
RE3.3.1	<i>3.1 Ordena e explica coas súas palabras os pasos do proceso formativo dos evanxeos.</i>	I	X	X					X

RE4.1.1	<i>1.1 Sinala e explica as distintas formas de presenza de Xesucristo na Igrexa: sacramentos, palabra de Deus, autoridade e caridade.</i>	I	X	X			X	X
RE4.2.1	<i>2.1 Coñece e respecta que os sacramentos son acción do Espírito para construír a Igrexa.</i>	B					X	X
RE4.2.2	<i>2.2 Asocia a acción do espírito nos sacramentos coas distintas etapas e momentos da vida.</i>	B	X					X X
RE4.2.3	<i>2.3 Toma conciencia e aprecia a acción do Espírito para o crecemento da persoa.</i>	I					X	

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE		Peso%	Grao mínimo para superar a área	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación Peso dos instrumentos %
RE1.1.1	1.1 Expressa por escrito sucesos imprevistos nos que reconece que a realidade é dada.	5,5	Expressa por escrito algúns sucesos imprevistos nos que reconece que a realidade es dada.	Análise das producións do alumnado	Caderno de clase
RE1.1.2	1.2 Evalúa, compartindo cos seus compañeiros, sucesos e situacións nas que queda de manifesto que a realidade é don de Deus.	4,5	Avalía, compartindo cos seus compañeiros, algúns sucesos e situacións nas que queda de manifesto que a realidade é don de Deus.	Intercambios orais cos alumnos	Posta en común
RE1.2.1	2.1 Argumenta a orixe do mundo e a realidade como froito do designio amoroso de Deus.	4,5	Argumenta a orixe do mundo e a realidade como froito do designio amoroso de Deus.	Intercambios orais cos alumnos	Posta en común

RE1.3.1	3.1 Relaciona e distingue, explicando coas súas palabras, a orixe da creación nos relatos míticos da antigüidade e o relato bíblico	4,5	Relaciona e distingue, explicando coas súas palabras, algo sobre a orixe da creación nos relatos míticos da antigüidade e o relato bíblico.	Intercambios orais cos alumnos	Asemblea
RE1.4.1	4.1 Coñece e sinala as diferenzas entre a explicación teolóxica e científica da creación.	6,5	Coñece e sinala algunhas das diferenzas entre a explicación teolóxica e científica da creación.	Análise das producións do alumnado	Caderno de clase
RE1.4.2	4.2 Respecta a autonomía existente entre as explicacións, teolóxica e científica, da creación.	6,5	Respecta a autonomía existente entre as explicacións, teolóxica e científica, da creación.	Análise das producións do alumnado	Textos escritos
RE2.1.1	1.1 Coñece, interpreta e constrúe unha liña do tempo cos principais acontecementos e personaxes da historia de Israel	6,5	Coñece, interpreta e constrúe unha liña do tempo con algúns dos principais acontecementos e personaxes da historia de Israel	Análise das producións do alumnado	Caderno de clase
RE2.1.2	1.2 Mostra interese pola historia de Israel e dialoga con respecto sobre os beneficios desta historia para a humanidade.	4,5	Mostra certo interese pola historia de Israel e dialoga con respecto sobre os beneficios desta historia para a humanidade	Intercambios orais cos alumnos	Diálogo.
RE2.2.1	2.1 Busca relatos bíblicos e selecciona xestos e palabras de Deus nos que identifica a manifestación divina.	4,5	Busca relatos algúns bíblicos e selecciona algúns xestos e palabras de Deus nos que identifica a manifestación divina.	Intercambios orais cos alumnos	Posta en común
RE2.3.1	3.1 Recorda e explica construtivamente, de modo oral ou por escrito, accións que reflicten o desvelarse de Deus para co pobo de Israel.	4,5	Recorda e explica construtivamente, de modo oral ou por escrito,	Intercambios orais cos alumnos	Posta en común

			algunhas das accións que reflecten o desvelarse de Deus co pobo de Israel.		
RE3.1.1	1.1 Identifica e clasifica de xeito xustificado as diferenzas entre a natureza divina e humana de Xesús nos relatos evanxélicos.	6,5	Identifica e clasifica de xeito xustificado algunhas das diferenzas entre a natureza divina e humana de Xesús nos relatos evanxélicos.	Análise das producións do alumnado	Resumes
RE3.1.2	1.2 Esfórzase por comprender as manifestacións de ambas naturezas expresadas nos relatos evanxélicos	6,5	Esfórzase por comprender as manifestacións de ambas naturezas expresadas nos relatos evanxélicos.	Análise das producións do alumnado	Textos escritos
RE3.2.1	2.1 Recoñece a partir da lectura dos textos evanxélicos os trazos da persoa de Xesús e diseña o seu perfil	4,5	Recoñece a partir da lectura dos textos evanxélicos algúns dos trazos da persoa de Xesús e intenta deseñar o seu perfil.	Intercambios orais cos alumnos	Diálogo
RE3.3.1	3.1 Ordena e explica coas súas palabras os pasos do proceso formativo dos evanxeos.	6,5	Ordena e intenta explicar coas súas palabras algo do proceso formativo dos evanxeos	Análise das producións do alumnado	Caderno de clase
RE4.1.1	1.1 Sinala e explica as distintas formas de presenza de Xesús Cristo na Igrexa: sacramentos, palabra de Deus, autoridade e caridade.	6,5	Sinala e explica algunhas das distintas formas de presenza de Xesús Cristo na Igrexa: sacramentos, palabra de Deus, autoridade e caridade.	Análise das producións do alumnado	Producións escritas, traballos
RE4.2.1	2.1 Coñece e respecta que os sacramentos son acción do Espírito para construír a Igrexa.	5,5	Coñece e respecta que os sacramentos son acción do Espírito para construír a Igrexa.	Intercambios orais cos alumnos	Diálogo
RE4.2.2	2.2 Asocia a acción do Espírito nos sacramentos coas	7,5	Intenta asociar a acción do Espírito nos	Análise das producións do alumnado	Monografía

	distintas etapas e momentos da vida.		sacramentos coas distintas etapas e momentos da vida.		
RE4.2.3	2.3 Toma conciencia e aprecia a acción do Espírito para o crecemento da persoa	4,5	Toma conciencia e intenta apreciar a acción do Espírito para o crecemento da persoa	Intercambios orais cos alumnos	Diálogo

COMPETENCIAS CLAVE: **CL:** Competencia lingüística **CMCT:** Competencia matemática ciencia e tecnoloxía **CD:** Competencia dixital **AA:** Aprender a aprender **CSC:** Competencia social e cívica **SIEE :** Sentido de iniciativa e espírito emprendedor. **CEC:** Conciencia e ^o

L.-Logro alcanzado polo alumno mediante este estándar de aprendizaxe (B: básico / I: intermedio / A: avanzado) Tanto este aspecto como a relación do estándar coas competencias clave que desenvolven, e que figuran nesta táboa, foron extraídos do documento que a Comisión Episcopal de Ensinanza e Catequeses preparou, «de xeito indicativo», segundo as súas mesmas palabras, e que se titula Estándares de aprendizaxe. Categorización e clasificación, publicado pouco despois do actual currículo de Relixión.

Relixión Católica

2º Curso

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACION	ESTANDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES
Bloque 1. O sentido relixioso do home		
A realidade creada e os acontecementos son signo de Deus.	1. Recoñecer e valorar que a realidade é don de Deus. 2. Identificar a orixe divina da realidade. 3. Contrastar a orixe da creación nos diferentes relatos relixiosos achega da creación. 4. Diferenciar a explicación teolóxica e científica da creación.	1.1 Expresa por escrito sucesos imprevistos nos que se recoñece que a realidade é dada. 1.2 Avalía, compartindo cos seus compañeiros, sucesos e situacións nas que queda de manifesto que a realidade é don de Deus. 2.1 Argumenta a orixe do mundo e a realidade como froito do designio amoroso de Deus. 3.1 Relaciona e distingue, explicando coas súas palabras, a orixe da creación nos relatos míticos da antigüidade e o relato bíblico. 4.1 Coñece e sinala as diferenzas entre a explicación teolóxica e científica da creación. 4.2 Respecta a autonomía existente entre as explicacións, teolóxica e científica, da creación.
Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia		

<p><i>A historia de Israel: elección, alianza, monarquía e profetismo.</i></p>	<p>1. <i>Coñecer, contrastar e apreciar os principais acontecementos da historia de Israel.</i></p> <p>2. <i>Sinalar e identificar os diferentes modos de comunicación que Deus usou nas distintas etapas da historia de Israel.</i></p> <p>3. <i>Distinguir e comparar o procedemento co que Deus se manifesta nas distintas etapas da historia de Israel.</i></p>	<p>1.1 <i>Coñece, interpreta e constrúe unha liña do tempo cos principais acontecementos e personaxes da historia de Israel.</i></p> <p>1.2 <i>Mostra interese pola historia de Israel e dialoga con respecto sobre os beneficios desta historia para a humanidade.</i></p> <p>2.1 <i>Busca relatos bíblicos e selecciona xestos e palabras de Deus nos que identifica a manifestación divina.</i></p> <p>3.1 <i>Recorda e explica construtivamente, de modo oral ou por escrito, accións que reflicten o desvelarse de Deus para co pobo de Israel.</i></p>
--	---	--

Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación

<p><i>A divinidade e humanidade de Xesús.</i></p> <p><i>Os evanxeos: testemuño e anuncio.</i></p> <p><i>Composición dos evanxeos.</i></p>	<p>1. <i>Distinguir en Xesús os trazos da súa natureza divina e humana.</i></p> <p>2. <i>Identificar a natureza e finalidade dos evanxeos.</i></p> <p>3. <i>Coñecer e comprender o proceso de formación dos evanxeos.</i></p>	<p>1.1 <i>Identifica e clasifica de xeito xustificativo as diferenzas entre a natureza divina e humana de Xesús nos relatos evanxélicos.</i></p> <p>1.2 <i>Esfórzase por comprender as manifestacións de ambas naturezas expresadas nos relatos evanxélicos.</i></p> <p>2.1 <i>Recoñece a partir da lectura dos textos evanxélicos os trazos da persoa de Xesús e diseña o seu perfil.</i></p> <p>3.1 <i>Ordena e explica coas súas palabras os pasos do proceso formativo dos evanxeos.</i></p>
---	---	--

Bloque 4. Permanencia de Xesucristo na historia: da Igrexa

<p><i>A Igrexa, presenza de Xesucristo na historia.</i></p> <p><i>O Espírito Santo edifica continuamente a Igrexa.</i></p>	<p><i>1. Comprender a presenza de Xesucristo hoxe na Igrexa.</i></p> <p><i>2. Recoñecer que a acción do Espírito Santo dá vida á Igrexa.</i></p>	<p><i>1.1 Sinala e explica as distintas formas de presenza de Xesucristo na Igrexa: sacramentos, palabra de Deus, autoridade e caridade.</i></p> <p><i>2.1 Coñece e respecta que os sacramentos son acción do Espírito para construír a Igrexa.</i></p> <p><i>2.2 Asocia a acción do espírito nos sacramentos coas distintas etapas e momentos da vida.</i></p> <p><i>2.3 Toma conciencia e aprecia a acción do Espírito para o crecemento da persoa.</i></p>
--	--	---

<i>Secuenciación de contidos</i>	<i>Temporalización</i>
<p>1.1 Recoñecer e valorar que a realidade é don de Deus.</p> <p>2. Identificar a orixe divina da realidade.</p> <p>3. Contrastar a orixe da creación nos diferentes relatos relixiosos achega da creación.</p> <p>4. Diferenciar a explicación teolóxica e científica da creación.</p> <p>5. Coñecer, contrastar e apreciar os principais acontecementos da historia de Israel.</p> <p>6. Sinalar e identificar os diferentes modos de comunicación que Deus usou nas distintas etapas da historia de Israel.</p> <p>7. Distinguir e comparar o procedemento co que Deus se manifesta nas distintas etapas da historia de Israel.</p>	<p><i>Primeira Avaliación</i></p>
<p>1 Distinguir en Xesús os trazos da súa natureza divina e humana.</p> <p>2. Identificar a natureza e finalidade dos evanxeos.</p> <p>3. Coñecer e comprender o proceso de formación dos evanxeos.</p>	<p><i>Segunda Avaliación</i></p>

<p>1. Comprender a presenza de Xesucristo hoxe na Igrexa.</p> <p>2. Recoñecer que a acción do Espírito Santo dá vida á Igrexa.</p>	<p>Terceira Avaliación</p>

Relixión Católica

3º curso

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACION	ESTANDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES
Bloque 1. O sentido relixioso do home		
<i>A natureza humana desexa o Infinito.</i> <i>A procura de sentido na experiencia da enfermidade, a morte, a dor, etc.</i>	<i>1. Recoñecer o desexo de plenitude que ten a persoa.</i> <i>2. Comparar razonadamente distintas respostas fronte á finitude do ser humano</i>	<i>1.1 Expressa e comparte en grupo situacións ou circunstancias nas que recoñece a esixencia humana de felicidade e plenitude.</i> <i>2.1 Analiza e valora a experiencia persoal fronte a feitos dolorosos.</i> <i>2.2 Selecciona escenas de películas ou documentais que mostran a procura de sentido.</i>

Bloque 2. A revelación: Deus interveña na historia

<i>A ruptura do home con Deus polo pecado.</i>	<i>1. Descubrir que o pecado radica no rexeitamento á intervención de Deus na propia vida.</i>	<i>1.1 Identifica, analiza e comenta situacións actuais onde se expresa o pecado como rexeitamento ou suplantación de Deus.</i>
<i>O relato bíblico do pecado orixinal.</i>	<i>2. Distinguir a verdade revelada do ropaxe literario no relato do Xénese.</i>	<i>2.1 Analiza o texto sagrado diferenciando a verdade revelada do ropaxe literario e recrea un relato da verdade revelada sobre o pecado orixinal con linguaxe actual</i>

Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación

<i>A persoa transformada polo encontro con Xesús</i>	<i>1. Recoñecer e apreciar que o encontro con Cristo cambia a forma de comprender o mundo, a historia, a realidade, as persoas, etc.</i> <i>2. Comprender que a pertenza a Cristo conleva unha nova forma de comportarse na vida</i>	<i>1.1 Busca e selecciona biografía de conversos.</i> <i>1.2 Expresa xuízos respectuosos sobre a novidade que o encontro con Cristo introduciu na forma de entender o mundo, segundo as biografías seleccionadas.</i> <i>2.1 Crea e comparte textos, vídeos clip, curtos, para describir as consecuencias que na vida dos cristiáns supuxo o encontro</i>
--	---	---

<i>CONTIDOS</i>	<i>CRITERIOS DE AVALIACION</i>	<i>ESTANDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES</i>
-----------------	--------------------------------	---

<i>Bloque 4. Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa</i>		
<i>A Igrexa, lugar de encontro con Cristo.</i>	<i>1. Tomar conciencia do vínculo indisoluble entre o encontro con Cristo e a pertenza á Igrexa.</i>	<i>1.1 Busca, selecciona e presenta xustificando a experiencia dunha persoa que atopou a Cristo na Igrexa.</i>
<i>Experiencia de plenitude no encontro con Cristo.</i>	<i>2. Valorar criticamente a experiencia de plenitude que promete Cristo.</i>	<i>2.1 escoita testemuños de cristiáns e debate con respecto achega da plenitude de vida que neles se expresa.</i>
<i>A experiencia de fe xera unha cultura.</i>	<i>3. Identificar na cultura a riqueza e a beleza que xera a fe.</i>	<i>3.1 Demostra mediante exemplos previamente seleccionados que a experiencia cristiá foi xeradora de cultura ao longo da historia.</i>
		<i>3.2 Defende de forma razoada a influencia da fe na arte, o pensamento, os costumes, a saúde, a educación, etc.</i>

<i>Secuenciación de contidos</i>	<i>Temporalización</i>
<p>1. Recoñecer o desexo de plenitude que ten a persoa.</p> <p>2. Comparar razonadamente distintas respostas fronte á finitude do ser humano</p> <p>3. Descubrir que o pecado radica no rexeitamento á intervención de Deus na propia vida.</p> <p>4. Distinguir a verdade revelada do ropaxe literario no relato do Xénese.</p>	<i>Primeira Avaliación</i>
<p>1. Recoñecer e apreciar que o encontro con Cristo cambia a forma de comprender o mundo, a historia, a realidade, as persoas, etc.</p> <p>2. Comprender que a pertenza a Cristo conleva unha nova forma de comportarse na vida.</p>	<i>Segunda Avaliación</i>
<p>1. Tomar conciencia do vínculo indisoluble entre o encontro con Cristo e a pertenza á Igrexa.</p> <p>2. Valorar criticamente a experiencia de plenitude que promete Cristo.</p> <p>3. Identificar na cultura a riqueza e a beleza que xera a fe.</p>	<i>Terceira Avaliación</i>

Estándares de aprendizaxe

Categorización y clasificación

Introdución

A implantación da LOMCE na vida real do Sistema Educativo Español trae da man certas novidades. Entre elas, a aparición de diversos documentos que pretenden delimitar a contribución das distintas materias de aprendizaxe ao desenvolvemento competencial do alumno en cada etapa educativa.

Deste xeito vemos como se empeza a falar nos centros de ensino do Perfil competencial dunha materia, das avaliacións, etc., unha nova terminoloxía que nos alerta do cambio no proceso evaluador.

Algunhas comunidades autónomas fanse eco destas novidades recollendo xa estas esixencias. Nelas deseñáronse persoais que facilitan a tarefa evaluadora determinando escalas de rangos para os estándares de aprendizaxe, xunto coa contribución destes ao perfil competencial da asignatura.

A asignatura de Relixión e Moral Católica non pode estar allea a estas esixencias si non quere perder o seu carácter evaluable. Por ese motivo a Conferencia Episcopal Española, responsable da elaboración do Currículo de Relixión e Moral Católica, aínda coñecendo que esta tarefa non é competencia súa directamente, por tratarse dun requisito do segundo nivel de concreción curricular, pero consciente da súa responsabilidade de facilitar a aplicación do novo currículo tomou a iniciativa de ofrecer un persoal de referencia na que se clasifican por rango os diferentes estándares de cada curso intentando delimitar os logros da aprendizaxe. Ademais relaciónanse os estándares de aprendizaxe coas sete competencias, marcando especificamente a cales delas contribúen.

Conscientes da riqueza e a diversidade de contornas educativas do territorio español así como da variedade nas disposicións das Administracións educativas das Administracións educativas das Comunidades Autónomas, ofrécese esta proposta aberta a matizacións inevitables ocasionadas polas circunstancias propias de cada Autonomía, pero como referente obxectivo dos criterios cos que foron formulados os estándares de aprendizaxe no deseño do currículo.

RELIXIÓN 3º ESO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE		COMPETENCIAS CLAVE ASOCIADAS							
		OBX	CL	CMCT	CD	AA	CSC	SIEE	CEC
RE1.1.1	<i>1.1 Expresa e comparte en grupo situacións ou circunstancias nas que recoñece a esixencia humana de felicidade e plenitude.</i>	B	X	X			X		
RE1.2.1	<i>2.1 Analiza e valora a experiencia persoal fronte a feitos dolorosos.</i>	B				X	X	X	
RE1.2.2	<i>2.2 Selecciona escenas de películas ou documentais que mostran a procura de sentido.</i>	I	X		X			X	X
RE2.1.1	<i>1.1 Identifica, analiza e comenta situacións actuais onde se expresa o pecado como rexeitamento ou suplantación de Deus</i>	I	X	X		X	X		
RE2.2.1	<i>2.1 Analiza o texto sagrado diferenciando a verdade revelada do ropaxe literario e recrea un relato da verdade revelada sobre o pecado orixinal con linguaxe actual</i>	A	X	X		X		X	X
RE3.1.1	<i>1.1 Busca e selecciona biografía de conversos.</i>	B	X	X	X				
RE3.1.2	<i>1.2 Expresa xuízos respectuosos sobre a novidade que o encontro con Cristo introduciu na forma de entender o mundo, segundo as biografías seleccionadas.</i>	B	X	X			X		X

RE3.2.1	<i>2.1 Crea e comparte textos, vídeos clip, curtos, para describir as consecuencias que na vida dos cristiáns supuxo o encontro con Cristo.</i>	I	X	X	X	X		X	
RE4.1.1	<i>1.1 Busca, selecciona e presenta xustificando a experiencia dunha persoa que atopou a Cristo na Igrexa.</i>	I		X		X		X	
RE4.2.1	<i>2.1 Escoita testemuños de cristiáns e debate con respecto achega da plenitude de vida que neles se expresa.</i>	B	X	X			X		
RE4.3.1	<i>3.1 Demostra mediante exemplos previamente seleccionados que a experiencia cristiá foi xeradora de cultura ao longo da historia.</i>	A	X	X		X			X
RE4.3.2	<i>3.2 Defende de forma razoada a influencia da fe na arte, o pensamento, os costumes, a saúde, a educación, etc.</i>	A	X	X			X		X

COMPETENCIAS CLAVE: **CL:** Competencia lingüística **CMCT:** Competencia matemática ciencia e tecnoloxía **CD:** Competencia dixital **AA:** Aprender a aprender **CSC:** Competencia social e cívica **SIEE :** Sentido de iniciativa e espírito emprendedor. **CEC:** Conciencia y expresións culturais.

L.-Logro alcanzado polo alumno mediante este estándar de aprendizaxe (B: básico / I: intermedio / A: avanzado) Tanto este aspecto como a relación do estándar coas competencias clave que desenvolven, e que figuran nesta táboa, foron extraídos do documento que a Comisión Episcopal de Ensinanza e Catequeses preparou, «de xeito indicativo», segundo as súas mesmas palabras, e que se titula Estándares de aprendizaxe. Categorización e clasificación, publicado pouco despois do actual currículo de Relixión.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE		Peso%	Grao mínimo para superar a área	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación Peso dos instrumentos %
RE1.1.1	<i>1.1 Expresa e comparte en grupo situacións ou circunstancias nas que reconece a esixencia humana de felicidade e plenitude.</i>	8,3	Expresa e comparte en grupo algunhas situacións ou circunstancias nas que reconece a esixencia humana de felicidade e plenitude.	Análise de producións dos alumnos.	Posta en común
RE1.2.1	2.1 Analiza e valora a experiencia persoal fronte a feitos bellos e dolorosos.	8,3	Analiza e intenta valorar a experiencia persoal fronte a feitos bellos e dolorosos.	Análise de producións dos alumnos.	Posta en común
RE1.2.2	<i>2.2 Selecciona escenas de películas ou documentais que mostran a procura de sentido.</i>	8,3	Selecciona algunhas escenas de películas ou algúns documentais que mostran a procura de sentido	Análise de producións dos alumnos.	Producións orais
RE2.1.1	1.1 Identifica, analiza e comenta situacións actuais onde se expresa o pecado como rexeitamento ou suplantación de Deus.	9,3	Identifica, analiza e comenta algunhas situacións actuais onde se expresa o pecado como rexeitamento ou suplantación de Deus.	Análise de producións dos alumnos.	Caderno de clase
RE2.2.1	2.1 Analiza o texto sagrado diferenciando a verdade revelada ao ropaxe literaria e recrea un relato da verdade revelada sobre o pecado orixinal con linguaxe actual	9,3	Intenta analizar algún texto sagrado diferenciando a verdade revelada da ropaxe literaria e intenta recrear algún relato da verdade revelada sobre o pecado	Análise de producións dos alumnos.	Caderno de clase

			orixinal con linguaxe actual		
RE3.1.1	1.1 Busca e selecciona biografía de conversos.	9,3	Busca e intenta seleccionar biografía de conversos.	Análise de producións dos alumnos.	Producións escritas.
RE3.1.2	1.2 Expresa xuízos respetuosos sobre a novidade que o encontro con Cristo introduciu na forma de entender o mundo, segundo as biografías seleccionadas.	7,3	Expresa algúns xuízos respetuosos sobre a novidade que o encontro con Cristo introduciu na forma de entender o mundo, segundo as biografías seleccionadas.	Análise de producións dos alumnos.	Producións escritas.
RE3.2.1	<i>2.1 Crea e comparte textos, videos clip, curtos, para describir as consecuencias que na vida dos cristiáns supuxo o encontro con Cristo.</i>	6,7	Intenta crear e compartir textos, videos clip, curtos, para describir as consecuencias que na vida dos cristiáns supuxo o encontro con Cristo.	Análise de producións dos alumnos.	Producións escritas ou visuais
RE4.1.1	1.1 Busca, selecciona e presenta xustificando a experiencia dunha persoa que atopou a Cristo na Igrexa.	9,3	Busca, selecciona e presenta xustificando algunha experiencia dunha persoa que atopou a Cristo na Igrexa.	Análise de producións dos alumnos.	Investigacións
RE4.2.1	2.1 escoita testemuños de cristiáns e debate con respecto achega da plenitude de vida que neles se expresa.	6,3	Escoita ou lee testemuños de cristiáns.	Intercambios orais cos alumnos.	Asemblea
RE4.3.1	3.1 Demostra mediante exemplos previamente seleccionados que a experiencia cristiá foi xeradora de cultura ao longo da historia.	9,3	Demostra mediante algúns exemplos que a experiencia cristiá foi xeradora de cultura ao longo da historia.	Análise de producións dos alumnos.	Textos escritos.
RE4.3.2	3.2 Defende de forma razoada a influencia da fe na arte, o pensamento, os costumes, a saúde, a educación, etc.	8,3	Entende a influencia da fe na arte, o pensamento, os costumes, a saúde, a educación, etc.	Análise de producións dos alumnos.	Textos escritos.

Relixión Católica

4º Curso

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACION	ESTANDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES
Bloque 1. O sentido relixioso do home		
<i>A realidade creada e os acontecementos son signo de Deus.</i>	<i>1. Recoñecer e valorar que a realidade é don de Deus. 2. Identificar a orixe divina da realidade. 3. Contrastar a orixe da creación nos diferentes relatos relixiosos achega da creación. 4. Diferenciar a explicación teolóxica e científica da creación.</i>	<i>1.1 Expresa por escrito sucesos imprevistos nos que se recoñece que a realidade é dada. 1.2 Avalía, compartindo cos seus compañeiros, sucesos e situacións nas que queda de manifesto que a realidade é don de Deus. 2.1 Argumenta a orixe do mundo e a realidade como froito do designio amoroso de Deus. 3.1 Relaciona e distingue, explicando coas súas palabras, a orixe da creación nos relatos míticos da antigüidade e o relato bíblico. 4.1 Coñece e sinala as diferenzas entre a explicación teolóxica e científica da creación. 4.2 Respecta a autonomía existente entre as explicacións, teolóxica e científica, da creación.</i>

Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia

<p><i>A historia de Israel: elección, alianza, monarquía e profetismo.</i></p>	<p><i>1. Coñecer, contrastar e apreciar os principais acontecementos da historia de Israel.</i></p> <p><i>2. Sinalar e identificar os diferentes modos de comunicación que Deus usou nas distintas etapas da historia de Israel.</i></p> <p><i>3. Distinguir e comparar o procedemento co que Deus se manifesta nas distintas etapas da historia de Israel.</i></p>	<p><i>1.1 Coñece, interpreta e constrúe unha liña do tempo cos principais acontecementos e personaxes da historia de Israel.</i></p> <p><i>1.2 Mostra interese pola historia de Israel e dialoga con respecto sobre os beneficios desta historia para a humanidade.</i></p> <p><i>2.1 Busca relatos bíblicos e selecciona xestos e palabras de Deus nos que identifica a manifestación divina.</i></p> <p><i>3.1 Recorda e explica construtivamente, de modo oral ou por escrito, accións que reflicten o desvelarse de Deus para co pobo de Israel.</i></p>
--	---	--

Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación

<p><i>A divinidade e humanidade de Xesús. Os evanxeos: testemuño e anuncio. Composición dos evanxeos.</i></p>	<p><i>1. Distinguir en Xesús os trazos da súa natureza divina e humana. 2. Identificar a natureza e finalidade dos evanxeos. 3. Coñecer e comprender o proceso de formación dos evanxeos.</i></p>	<p><i>1.1 Identifica e clasifica de xeito xustificando as diferenzas entre a natureza divina e humana de Xesús nos relatos evanxélicos. 1.2 Esfórzase por comprender as manifestacións de ambas naturezas expresadas nos relatos evanxélicos. 2.1 Recoñece a partir da lectura dos textos evanxélicos os trazos da persoa de Xesús e deseña o seu perfil. 3.1 Ordena e explica coas súas palabras os pasos do proceso formativo dos evanxeos</i></p>
--	---	--

Bloque 4. Permanencia de Xesucristo na historia: da Igrexa

<p><i>A Igrexa, presenza de Xesucristo na historia. O Espírito Santo edifica continuamente a Igrexa.</i></p>	<p><i>1. Comprender a presenza de Xesucristo hoxe na Igrexa. 2. Recoñecer que a acción do Espírito Santo dá vida á Igrexa.</i></p>	<p><i>1.1 Sinala e explica as distintas formas de presenza de Xesucristo na Igrexa: sacramentos, palabra de Deus, autoridade e caridade. 2.1 Coñece e respecta que os sacramentos son acción do Espírito para construír a Igrexa. 2.2 Asocia a acción do espírito nos sacramentos coas distintas etapas e momentos da vida. 2.3 Toma conciencia e aprecia a acción do Espírito para o crecemento da persoa.</i></p>
---	--	---

<i>Secuenciación de contidos</i>	<i>Temporalización</i>
<p><i>1.1 Recoñecer e valorar que a realidade é don de Deus.</i></p> <p><i>2. Identificar a orixe divina da realidade.</i></p> <p><i>3. Contrastar a orixe da creación nos diferentes relatos relixiosos achega da creación.</i></p> <p><i>4. Diferenciar a explicación teolóxica e científica da creación.</i></p> <p><i>1.5 Coñecer, contrastar e apreciar os principais acontecementos da historia de Israel.</i></p> <p><i>6. Sinalar e identificar os diferentes modos de comunicación que Deus usou nas distintas etapas da historia de Israel.</i></p> <p><i>7. Distinguir e comparar o procedemento co que Deus se manifesta nas distintas etapas da historia de Israel.</i></p>	<p><i>Primeira Avaliación</i></p>

<p>1 Distinguir en Xesús os trazos da súa natureza divina e humana.</p> <p>2. Identificar a natureza e finalidade dos evanxeos.</p> <p>3.Coñecer e comprender o proceso de formación dos evanxeos.</p>	<p>Segunda Avaliación</p>
<p>1.Comprender a presenza de Xesucristo hoxe na Igrexa.</p> <p>2. Recoñecer que a acción do Espírito Santo dá vida á Igrexa.</p>	<p>Terceira Avaliación</p>

Relixión Católica

Bacharelato

A educación, entendida como un proceso que pretende o pleno desenvolvemento da personalidade do alumno, favorece a maduración do conxunto das súas dimensións, axudándolle a formarse na súa identidade á vez que lle introduce de xeito activo na sociedade.

A dimensión relixiosa, co seu sentido globalizado, é unha das que máis contribúe ao logro dunha auténtica maduración da persoa. O carácter integral da educación reclama unha concepción da realidade, unha cosmovisión, na que se descobre o verdadeiro sentido do que uno é e do que fai.

A etapa de Bacharelato supón, dende o punto de vista psicoevolutivo, a procura da autonomía, o que conleva un permanente contraste entre o presente e a tradición para afrontar o futuro. O alumno comeza a reler a súa historia á luz da súa propia experiencia, cuestionando o depósito transmitido de saberes, crenzas e experiencias recibidas.

O ensino da relixión católica axuda a iluminar a historia persoal e social, a respectar e interpretar o conxunto de valores e significados presentes na realidade, ofrecendo claves de interpretación que dan sentido ao que facemos.

O artigo 24 do Real Decreto 1105/2014, establece que o Bacharelato ten a finalidade de proporcionar ao alumnado formación, madurez intelectual e humana, coñecementos e habilidades que lle permita desenvolver funcións sociais e incorporarse á vida activa con responsabilidade e competencia. A devanditos logros pode contribuír de xeito satisfactorio o ensino da relixión, facilitando o desenvolvemento do xuízo crítico, ensinando a observar e analizar a realidade con respecto, en claves de liberdade, responsabilidade, verdade e apertura á cuestión do sentido.

O presente currículo toma en consideración a aprendizaxe por competencias, busca, dende a antropoloxía cristiá, a consecución e dominio das mesmas. Dado que a competencia supón unha combinación de habilidades prácticas, coñecementos, motivación, valores éticos, actitudes, emocións e outros compoñentes sociais, esfórzase por reflectir a achega específica que este ensino ofrece ao proceso humanizador que conleva a educación.

A importancia que a asignatura de relixión outorga á inculturación da fe, nos distintos contextos, é un feito positivo que a converte nun magnífico instrumento para a comunicación e o diálogo nun mundo cada vez máis plural. Á súa vez, asume como punto de partida os obxectivos que se fixan na etapa para o desenvolvemento das diversas capacidades.

Convén destacar no haber desta asignatura a axuda á promoción dos dereitos humanos e ao exercicio da verdadeira cidadanía, fomentando a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e

equitativa. Preocúpase tamén de conseguir nos alumnos unha madurez persoal e social que lles permita actuar de forma responsable e autónoma, dende un espírito crítico e construtivo.

Non menos importante é a axuda que presta ao alumno para coñecer e valorar criticamente, desde unha cosmovisión cristiá, as realidades do mundo contemporáneo e os seus antecedentes históricos, destacando o labor da Igrexa en todo o enriquecemento cultural.

Esta asinatura promove tamén o desenvolvemento da sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, mostrando a beleza, a verdade e o ben como fontes do enriquecemento persoal e cultural.

Para o logro destes obxectivos, a través dos procesos de ensino-aprendizaxe, o currículo de relixión en Bacharelato propón a división dos seus **contidos en catro bloques temáticos: antropoloxía cristiá, doutrina social da Igrexa, relación razón, fe e ciencia e, para rematar, a Igrexa como xeradora de cultura ao longo da historia**. Deste xeito, preténdese que o alumno dispoña dos suficientes coñecementos, procedementos e actitudes que lle permitan dar resposta, desde a cosmovisión cristiá, aos retos que lle presenta o mundo contemporáneo.

Os contidos procedimentais da materia de relixión católica facilitan estratexias e procedementos fundamentais para a comprensión do feito cristián. Estes contidos adquirense ao longo do desenvolvemento curricular e colaboran, de xeito eficaz, á consecución das competencias asignadas no currículo de Bacharelato. **Concretamente os contidos procedimentais de relixión católica desenvolverán especialmente as seguintes competencias: Comunicación lingüística, Aprender a aprender, Competencias sociais e cívicas e Conciencia e expresións culturais.**

44

Entre os contidos procedimentais básicos da materia de relixión católica atopamos os seguintes:

- *Observación da realidade. O feito relixioso nace da apertura do ser humano á realidade total. A asignatura de relixión católica pretende colaborar na formación da dimensión natural que nace do asombro ante o real e empúxanos a preguntas últimas sobre o sentido. Observar é máis que ver e require dun adestramento en disposicións específicas que non fuxan as dimensións espirituais do real.*
- *Procura de información, manexo e interpretación de fontes bíblicas. O estudo do cristianismo require o manexo das Sagradas Escrituras e textos referidos ás mesmas que forman parte do corpus teolóxico acumulado ao longo da historia.*
- *Reflexión crítica. O desenvolvemento da materia axuda a coñecer a xénese das ideas dominantes, a detectar prexuízos fronte á verdade, a examinar con profundidade as propias ideas e sentimentos fundamentais.*

- *Exposición e argumentación respectuosa das crenzas relixiosas propias e alleas. A asignatura de relixión católica contribúe á formación de competencias que permitan expoñer e defender a racionalidade das propias crenzas relixiosas e o respecto polas alleas.*

*Para rematar, hai que destacar que a asignatura contribúe á consecución **de contidos de carácter actitudinal** que son coherentes cos obxectivos de cada etapa. Permite coñecer e apreciar os valores e normas básicas de convivencia; desenvolver hábitos de traballo, esforzo e responsabilidade no estudo; a confianza en si mesmo para un desenvolvemento adecuado da personalidade. Tamén favorece de xeito directo a adquisición de habilidades para a prevención e resolución pacífica de todo tipo de conflitos e o coñecemento, comprensión e respecto das diferentes culturas. Por outra banda, favorece o respecto pola diversidade entre persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e mulleres e a non discriminación.*

ESTRATEGIAS DE METODOLOXÍA DIDÁCTICA

A normativa educativa derivada da LOMCE define metodoloxía didáctica como: «conxunto de estratexias, procedementos e accións organizadas e planificadas polo profesorado, de xeito consciente e reflexiva, coa finalidade de posibilitar a aprendizaxe do alumnado e o logro dos obxectivos suscitados.» (Real Decreto 1105/2014, de 26 de decembro).

Neste sentido, a asignatura de relixión católica utilizará unha metodoloxía centrada na persoa, que respectará os seguintes principios:

- *Recoñecemento do rol do docente. O docente é peza crave na elaboración da planificación, a elaboración e implementación de actividades de aula axustadas ao grupo concreto que está ensinando, así como á avaliación do proceso. A súa formación e a súa responsabilidade no acompañamento do proceso de crecemento do estudante resulta, polo tanto, fundamental á hora de garantir o éxito do proceso de aprendizaxe.*
- *Adaptación ao ámbito emocional e cognitivo dos estudantes respectando o desenvolvemento psicoevolutivo propio de cada etapa. Esta atención, centrada na persoa, permite combinar de xeito adecuado o concreto e o abstracto, o traballo individual e o grupal, o manipulativo, experiencial e visual cos aspectos conceptuais.*
- *Respecto polos ritmos e estilos de aprendizaxe dos estudantes. Non todos os estudantes son iguais, non todos aprenden á mesma velocidade nin utilizan as mesmas estratexias. A atención á diversidade e o desenvolvemento da inclusión comeza na asunción deste principio fundamental.*
- *Consideración da dimensión humanista. Todas as aprendizaxes están ao servizo da formación humana. A materia de relixión, desde a súa clave personalizadora, require que todo tipo de aprendizaxes, instrumentais, cognitivos, actitudinais, socio afectivos non sexan considerados fin en si mesmo senón que estean ao servizo da formación integral do ser humano.*
- *Respecto pola curiosidade e inquietudes dos estudantes. Consideración dos intereses e expectativas dos estudantes así como dos coñecementos previos, de maneira que se garanta unha aprendizaxe significativa.*
- *Seguimento dos **criterios de avaliación** educativa. Para facilitar o cumprimento destes principios metodolóxicos aplicarase unha avaliación continua, global e formativa ao longo do proceso de ensino e aprendizaxe; e sumativa ao final do proceso, de maneira que se avalíe o nivel de logro alcanzado. A avaliación obxectiva garante unha valoración adecuada da dedicación, esforzo e rendemento de todos os estudantes.*
- *Desenvolvemento da aprendizaxe en equipo e/ou cooperativo. O estudo e reflexión do cristianismo, polo seu intrínseca dimensión comunitaria, é unha materia adecuada para desenvolver o traballo en equipo e a aprendizaxe cooperativo.*

- *Utilización educativa dos recursos tecnolóxicos. O ensino da relixión promove a utilización da tecnoloxía da información e a comunicación non só dun xeito instrumental, que resulte útil ao estudante na procura de información ou na resolución de problemas suscitados na clase, senón procurando a súa integración na vida do suxeito e o seu uso ético. As redes sociais ou as ferramentas de construción e manipulación de imaxes, por exemplo, son instrumentos que permiten novas formas de expresión da cultura e a identidade persoal que hai que aprender a dominar.*

OBXECTIVOS DE ETAPA_BAC (currículo LOMCE)

- a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.*
- b) Consolidar unha madureza persoal e social que lle permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.*
- c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.*
- d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.*
- e) Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.*
- f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.*
- g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.*
- h) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social.*
- i) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.*
- l) Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.*
- m) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.*
- n) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.*
- o) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social, e impulsar condutas e hábitos saudables.*
- p) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.*
- q) Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia, e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.*

1º BACHARELATO

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACION	ESTANDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES
Bloque 1. ANTROPOLOXIA CRISTIANA		
<p>☐ <i>O home, ser relixioso que busca un sentido á vida. Expresións históricas do sentido relixioso.</i></p> <p>☐ <i>O misterio da persoa humana. Fundamento da súa dignidade.</i></p> <p>☐ <i>Diversas posturas ante o feito relixioso na sociedade actual.</i></p>	<p>1. <i>Recoñecer e respectar a necesidade de sentido no home.</i></p> <p>2. <i>Comparar manifestacións históricas que permitan desvelar desde sempre o sentido relixioso do ser humano.</i></p> <p>3. <i>Dar razón da raíz divina da dignidade humana.</i></p> <p>4. <i>Identificar e contrastar no momento actual diversas respostas de sentido</i></p>	<p>1.1 <i>Reflexiona sobre acontecementos mostrados nos medios de comunicación e emite xuízos de valor sobre a necesidade de sentido.</i></p> <p>1. <i>Identifica e diferenza a diversidade de respostas salvíficas que mostran as relixións.</i></p> <p>3.1. <i>Descobre, a partir dun visionado que mostre a inxustiza, a incapacidade da lei para fundamentar a dignidade humana. Compara con textos eclesiais que vinculan a dignidade do ser humano á súa condición de criatura.</i></p> <p>3.2. <i>Investiga, obtén datos estatísticos e analiza sacando conclusións, comportamentos dos mozos que defenden ou atentan contra a dignidade do ser humano.</i></p> <p>1. <i>Cualifica as respostas de sentido que ofrece o ateísmo, agnosticismo ou laicismo e contrástaas coa proposta de salvación que ofrecen as relixións.</i></p>

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACION	ESTANDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES
Bloque 2. DOUTRINA SOCIAL DA IGREXA		
☒ <i>Orixe e evolución da doutrina social da Igrexa.</i>	1. <i>Coñecer e valorar o contexto en que nace e o ensino da doutrina social da Igrexa.</i>	1.1 <i>Identifica problemas sociais de finais do século XIX. Estuda a súa evolución ata a actualidade e analiza as respostas da doutrina social da Igrexa.</i>
☒ <i>Principios fundamentais da doutrina social da Igrexa.</i>	2. <i>Identificar a dignidade humana como clave para unha convivencia xusta entre os homes, diferenciándoa dos recoñecementos que o Estado realiza a través das leis.</i> 3. <i>Coñecer e aplicar os principios fundamentais da doutrina social da Igrexa a diversos contextos</i>	2.1 <i>Elabora unha definición persoal sobre os termos, legal, ético e moral. Explica publicamente as diferenzas entre os termos coa axuda de medios audiovisuais.</i> 3.1 <i>Comprende e define con palabras persoais o significado de ben común, destino universal dos bens e subsidiariedade. Aplica a situacións concretas devanditos principios xustificando o pensamento social da Igrexa</i>

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACION	ESTANDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES
Bloque 3. RELACION ENTRE A RAZON , A CIENCIA E A FE		
<p>☐ <i>Formas de coñecemento ao longo da historia coas que o ser humano descobre a realidade e a verdade.</i></p>	<p>1. <i>Coñecer e distinguir os diferentes métodos utilizados pola persoa para coñecer a verdade.</i></p>	<p>1. <i>Identifica, a través de fontes, os diferentes métodos de coñecer a verdade na filosofía, a teoloxía, a ciencia e a técnica. Distingue que aspectos da realidade permite coñecer cada método.</i></p>
<p>☐ <i>Percorrido histórico das relacións entre a ciencia e a fe.</i></p>	<p>2. <i>Coñecer e aceptar con respecto os momentos históricos de conflito entre a ciencia e a fe, sabendo dar razóns xustificadas da actuación da Igrexa.</i></p>	<p>2.1 <i>Recoñece con asombro e esfórzase por comprender a orixe divina do cosmos e distingue que non provén do caos ou o azar.</i></p>
<p>☐ <i>Vínculo indisoluble entre ciencia e ética</i></p>	<p>3. <i>Ser consciente da necesidade de relación entre ciencia e ética para que exista verdadeiro progreso humano</i></p>	<p>2.2 <i>Infórmase con rigor e debate respetuosamente, sobre o caso de Galileo, Servet, etc. Escribe a súa opinión, xustificando razoadamente as causase consecuencias de ditos conflitos.</i></p> <p>3.1. <i>Aprende, acepta e respecta que o criterio ético nace do recoñecemento da dignidade humana.</i></p> <p>3.1. <i>Aprende, acepta e respecta que o criterio ético nace do recoñecemento da dignidade humana.</i></p>

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACION	ESTANDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES
Bloque 4. A IGREXA XERADORA DE CULTURA OA LONGO DA HISTORIA		
<p>1. Significado do termino e dimensións da cultura.</p> <p>2. A vida monacal, fonte de cultura.</p>	<p>1. Coñecer e comparar diferentes acepcións do termo cultura.</p> <p>2. Ser consciente que a persoa é xeradora de cultura.</p> <p>3. Caer na conta do cambio que o monacato introduce na configuración do tempo e o traballo</p>	<p>1. Estuda, analiza e define o concepto de cultura en diferentes épocas e contrástao co carácter antropolóxico do ensino da Igrexa.</p> <p>2.1 Identifica os elementos propios de diversas culturas e elabora un material audiovisual onde as compare criticamente.</p> <p>3.1 Coñece e respecta os trazos da vida monástica. Identifica a súa influencia na organización social e a vida laboral.</p> <p>3.2 Valora o traballo dos monxes por conservar a arte e a cultura grecolatina, elaborando un material Audiovisual no que se recolla a síntese do seu estudo.</p>

Secuenciación de contidos	Temporalización
<ol style="list-style-type: none"> 1. O home ser relixioso que busca un sentido á vida. Expresións históricas do sentido relixioso. 2. O misterio da persoa humana. 3. Diversas posturas ante o feito relixioso na sociedade actual. 4. Orixe e evolución da Doutrina Social da Igrexa. 5. Principios fundamentais da Doutrina Social da Igrexa. 	Primeira Avaliación
<ol style="list-style-type: none"> 1. Formas de coñecemento ao longo da historia coas que o ser humano descobre a realidade e a verdade. 2. Percorrido histórico das relacións entre a fe e a ciencia. 3. Vínculo indisoluble entre ciencia e ética. 	Segunda Avaliación
<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Significado do termino e dimensións da cultura.</i> 2. <i>A vida monacal, fonte de cultura.</i> 	Terceira Avaliación

Estándares de aprendizaxe Categorización e clasificación

Introdución

A implantación da LOMCE na vida real do Sistema Educativo Español trae da man certas novidades. Entre elas, a aparición de diversos documentos que pretenden delimitar a contribución das distintas materias de aprendizaxe ao desenvolvemento competencial do alumno en cada etapa educativa.

Deste xeito vemos como se empeza a falar nos centros de ensino do Perfil competencial dunha materia, etc., unha nova terminoloxía que nos alerta do cambio no proceso evaluador.

Algunhas comunidades autónomas fanse eco destas novidades recollendo xa estas esixencias. Nelas deseñáronse persoais que facilitan a tarefa avaliadora determinando escalas de rangos para os estándares de aprendizaxe, xunto coa contribución destes ao perfil competencial da asignatura.

A asignatura de Relixión e Moral Católica non pode estar allea a estas esixencias si non quere perder o seu carácter avaliable. Por ese motivo a Conferencia Episcopal Española, responsable da elaboración do Currículo de Relixión e Moral Católica, aínda coñecendo que esta tarefa non é competencia súa directamente, por tratarse dun requisito do segundo nivel de concreción curricular, pero consciente da súa responsabilidade de facilitar a aplicación do novo currículo tomou a iniciativa de ofrecer un persoal de referencia na que se clasifican por rango os diferentes estándares de cada curso intentando delimitar os logros da aprendizaxe. Ademais relaciónanse os estándares de aprendizaxe coas sete competencias, marcando especificamente a cales delas contribúen.

Conscientes da riqueza e a diversidade de contornas educativas do territorio español así como da variedade nas disposicións das Administracións educativas das Administracións educativas das Comunidades Autónomas, ofrécese esta proposta aberta a matizacións inevitables ocasionadas polas circunstancias propias de cada Autonomía, pero como referente obxectivo dos criterios cos que foron formulados os estándares de aprendizaxe no deseño do currículo.

ASIGNATURA: RELIXIÓN 1º BACHILLERATO

Resolución de 11 de febreiro de 2015, da Dirección Xeral de Avaluación e Cooperación Territorial, po la que se publica o currículo da ensinanza de Relixión Católica da Educación Primaria e da Educación Secundaria Obrigatoria.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE		COMPETENCIAS CLAVE ASOCIADAS							
		L	CL	CMCT	CD	AA	CSC	SIEE	CEC
RE1.1.1	<i>1.1 Reflexiona sobre acontecementos mostrados nos medios de comunicación e emite xuízos de valor sobre a necesidade de sentido.</i>	B		X				X	X
RE1.2.1	<i>2.1. Identifica e diferenza a diversidade de respostas salvíficas que mostran as relixións.</i>	B	X	X		X			X
RE1.3.1	<i>3.1. Descubre, a partir dun visionado que mostre a inxustiza, a incapacidade da lei para fundamentar a dignidade humana. Compara con textos eclesiais que vinculan a dignidade do ser humano á súa condición de criatura.</i>	I	X	X	X	X	X		
RE1.3.2	<i>3.2. Investiga, obtén datos estatísticos e analiza sacando conclusións, comportamentos dos mozos que defenden ou atentan contra a dignidade do ser humano.</i>	I	X	X	X	X	X		X

RE1.4.1	<i>4.1.Cualifica as respostas de sentido que ofrece o ateísmo, agnosticismo ou laicismo e contrástaas coa proposta de salvación que ofrecen as relixións.</i>	A		X				X	X
RE2.1.1	<i>1.1 Identifica problemas sociais de finais do século XIX. Estuda a súa evolución ata a actualidade e analiza as respostas da doutrina social da Igrexa.</i>	A		X		X	X		X
RE2.2.1	<i>2.1 Elabora unha definición persoal sobre os termos, legal, ético e moral. Explica publicamente as diferenzas entre os termos coa axuda de medios audiovisuais.</i>	B	X	X	X		X		
RE2.3.1	<i>3.1 Comprende e define con palabras persoais o significado de ben común, destino universal dos bens e subsidiariedade. Aplica a situacións concretas devanditos principios xustificando o pensamento social da Igrexa</i>	I	X	X		X	X		X
RE3.1.1	<i>1. Identifica, a través de fontes, os diferentes métodos de coñecer a verdade na filosofía, a teoloxía, a ciencia e a técnica. Distingue que aspectos da realidade permite coñecer cada método.</i>	B	X	X	X	X	X		X

RE3.2.1	<i>2.1 Recoñece con asombro e esfórzase por comprender a orixe divina do cosmos e distingue que non provén do caos ou o azar.</i>	B			X	X			
RE3.2.2	<i>2.2 Infórmase con rigor e debate respectuosamente, sobre o caso de Galileo, Servet, etc. Escribe a súa opinión, xustificando razoadamente as causase consecuencias de ditos conflitos.</i>	B	X	X	X		X		X
RE3.3.1	<i>3.1. Aprende, acepta e respecta que o criterio ético nace do recoñecemento da dignidade humana.</i>	B				X	X		X
RE3.3.2	<i>3.2 Analiza casos e debate de maneira razoada as consecuencias que se derivan dun uso da ciencia sen referencia ética</i>	,I	X	X	X		X		X
RE4.1.1	<i>1.Estuda, analiza e define o concepto de cultura en diferentes épocas e contrástao co carácter antropolóxico do ensino da Igrexa</i>	,I	X	X		X			X
RE4.2.1	<i>1.Identifica os elementos propios de diversas culturas e elabora un material audiovisual onde as compare criticamente.</i>	A	X	X	X		X		X
RE4.3.1	<i>3.1 Coñece e respecta os trazos da vida monástica. Identifica a súa influencia na organización social e a vida laboral.</i>	B	X			X	X		X

RE4.3.2	<i>3.2 Valora o traballo dos monxes por conservar a arte e a cultura grecolatina, elaborando un material audiovisual no que se recolla a síntese do seu estudo.</i>	B		X	X	X			X
----------------	---	----------	--	----------	----------	----------	--	--	----------

COMPETENCIAS CLAVE: **CL:** Competencia lingüística **CMCT:** Competencia matemática ciencia e tecnoloxía **CD:** Competencia dixital **AA:** Aprender a aprender **CSC:** Competencia social e cívica **SIEE :** Sentido de iniciativa e espírito emprendedor. **CEC:** Conciencia e expresións culturais.

L.-Logro alcanzado polo alumno mediante este estándar de aprendizaxe (B: básico / I: intermedio / A: avanzado) Tanto este aspecto como a relación do estándar coas competencias clave que desenvolven, e que figuran nesta táboa, foron extraídos do documento que a Comisión Episcopal de Ensinanza e Catequeses preparou, «de xeito indicativo», segundo as súas mesmas palabras, e que se titula Estándares de aprendizaxe. Categorización e clasificación, publicado pouco despois do actual currículo de Relixión.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAJE		Peso%	Grao mínimo para superar a área	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación Peso dos instrumentos %
RE1.1.1	<i>1.1 Reflexiona sobre acontecementos mostrados nos medios de comunicación e emite xuízos de valor sobre a necesidade de sentido.</i>	5,8	Reflexiona sobre algúns acontecementos mostrados nos medios de comunicación.	Intercambios orais cos alumnos.	Diálogo
RE1.2.1	<i>2.1. Identifica e diferenza a diversidade de respostas salvíficas que mostran as relixións.</i>	5,8	Identifica a diversidade de respostas salvíficas que mostran as relixións.	Intercambios orais cos alumnos.	Diálogo
RE1.3.1	<i>3.1. Descubre, a partir dun visionado que mostre a inxustiza, a incapacidade da lei para fundamentar a dignidade humana. Compara con textos eclesiais que vinculan a dignidade do ser humano á súa condición de criatura.</i>	6,8	Compara textos eclesiais que vinculan a dignidade do ser humano á súa condición de criatura	Análises de producións dos alumnos.	Caderno de clase
RE1.3.2	<i>3.2. Investiga, obtén datos estatísticos e analiza sacando conclusións, comportamentos dos mozos que defenden ou atentan contra a dignidade do ser humano.</i>	4,8	Investiga datos estatísticos e mira algúns comportamentos dos mozos que defenden ou atentan contra a dignidade do ser humano.	Intercambios orais cos alumnos.	Asemblea
RE1.4.1	<i>4.1.Cualifica as respostas de sentido que ofrece o ateísmo, agnosticismo ou laicismo e contrástaas coa proposta de salvación que ofrecen as relixións.</i>	5,9	Busca algunhas das respostas que ofrecen o ateísmo, agnosticismo ou laicismo e contrástaas coa proposta de salvación que ofrecen as relixións.	Intercambios orais cos alumnos	Posta en común
RE2.1.1	<i>1.1 Identifica problemas sociais de finais do século XIX. Estuda a súa evolución ata a actualidade e analiza as respostas da doutrina social da Igrexa.</i>	5,8	Identifica algúns dos problemas sociais de finais do século XIX.	Análises de producións dos alumnos.	Caderno de clase
RE2.2.1	<i>2.1 Elabora unha definición persoal sobre os termos, legal, ético e moral. Explica publicamente as diferenzas entre os termos coa axuda de medios audiovisuais.</i>	6,8	Elabora unha definición persoal sobre os termos, legal, ético e moral. Explica algunhas das diferenzas entre os termos.	Análises de producións dos alumnos.	Caderno de clase

RE2.3.1	3.1 Comprende e define con palabras persoais o significado de ben común, destino universal dos bens e subsidiariedade. Aplica a situacións concretas devanditos principios xustificando o pensamento social da Igrexa	6,8	Comprende e intenta definir con palabras persoais o significado de ben común, destino universal dos bens e subsidiariedade.	Análises de producións dos alumnos.	Caderno de clase
RE3.1.1	1. Identifica, a través de fontes, os diferentes métodos de coñecer a verdade na filosofía, a teoloxía, a ciencia e a técnica. Distingue que aspectos da realidade permite coñecer cada método.	4,8	Identifica, a través de fontes, os diferentes métodos de coñecer a verdade na filosofía, a teoloxía, a ciencia e a técnica.	Intercambios orais cos alumnos	Diálogo
RE3.2.1	2.1 Recoñece con asombro e esforzase por comprender a orixe divina do cosmos e distingue que non provén do caos ou o azar.	4,8	Recoñece e esforzase por comprender a orixe divina do cosmos e entende que non provén do caos ou o do azar.	Intercambios orais cos alumnos	Diálogo
RE3.2.2	2.2 Infórmase con rigor e debate respectuosamente, sobre o caso de Galileo, Servet, etc. Escribe a súa opinión, xustificando razoadamente as causas e consecuencias de ditos conflitos.	5,8	Infórmase sobre o caso de Galileo, Servet, etc. Escribe a súa opinión, sobre as causas e consecuencias dos conflitos.	Intercambios orais cos alumnos	Posta en común
RE3.3.1	3.1. Aprende, acepta e respecta que o criterio ético nace do recoñecemento da dignidade humana.	5,8	Aprende, acepta e respecta que o criterio ético nace do recoñecemento da dignidade humana	Intercambios orais cos alumnos	Posta en común
RE3.3.2	3.2 Analiza casos e debate de maneira razoada as consecuencias que se derivan dun uso da ciencia sen referencia ética	6,8	Analiza algún caso e debate de maneira razoada as consecuencias que se derivan dun uso da ciencia sen ética	Intercambios orais cos alumnos	Diálogo
RE4.1.1	1. Estuda, analiza e define o concepto de cultura en diferentes épocas e contrástao co carácter antropolóxico do ensino da Igrexa	4,9	Analiza e define o concepto de cultura en diferentes épocas.	Análise de producións propias dos alumnos.	Caderno de clase
RE4.1.2	1. Identifica os elementos propios de diversas culturas e elabora un material audiovisual onde as compare criticamente.	5,9	Identifica algúns dos elementos propios de diversas culturas.	Análise de producións propias dos alumnos.	Caderno de clase
RE4.3.1	3.1 Coñece e respecta os trazos da vida monástica. Identifica a súa influencia na organización social e a vida laboral.	5,9	Coñece e respecta os trazos da vida monástica. Coñece a súa influencia na	Análise de producións propias dos alumnos.	Textos escritos

60

			organización social e a vida laboral.		
RE4.3.2	3.2 Valora o traballo dos monxes por conservar a arte e a cultura grecolatina, elaborando un material audiovisual no que se recolla a síntese do seu estudo	6,8	Valora o traballo dos monxes por conservar a arte e a cultura grecolatina.	Análise de producións propias dos alumnos.	Textos escritos

2º BACHARELATO

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACION	ESTANDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES
Bloque 1. ANTROPOLOXIA CRISTIANA		
<p>☐ <i>A identidade do ser humano.</i></p> <p>☐ <i>O mundo actual e a cuestión bioética.</i></p>	<p>1. <i>Recoñecer e apreciar o carácter sexuado da persoa e a súa importancia para construír a súa identidade.</i></p> <p>2. <i>Comprender e respectar os principios fundamentais da Igrexa respecto a vida.</i></p>	<p>1.1 <i>Comprende e respecta o significado bíblico da afirmación “home e muller creounos”.</i></p> <p>2.1. <i>Coñece e explica os diferentes problemas bioéticos relacionados coa orixe, o desenvolvemento e o final da vida.</i></p> <p>2.2. <i>Posúe argumentos para defender ou dar razóns desde a posición cristiá ante situacións reais ou supostas que se propoñen en clase.</i></p>

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACION	ESTANDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES
Bloque 2. DOUTRINA SOCIAL DA IGREXA		
☒ <i>A persoa, a vida, o traballo, as relacións internacionais e a economía á luz da doutrina eclesial.</i>	<p>1. <i>Recoñecer e apreciar o cambio que a doutrina social da Igrexa outorga á persoa e á vida..</i></p> <p>2. <i>Deducir as consecuencias que implica a doutrina social da Igrexa no traballo, as relacións internacionais e a economía.</i></p>	<p>1.1 <i>Descobre, valora e xustifica o sentido humanizador que ten o traballo.</i></p> <p>2.1 <i>Propón proxectos ou solucións que poderían levarse a cabo nas políticas nacionais ou internacionais para facer o mundo máis humano.</i></p>

<i>CONTIDOS</i>	<i>CRITERIOS DE AVALIACION</i>	<i>ESTANDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES</i>
<i>Bloque 3. RELACION ENTRE A RAZON, A CIENCIA E A FE</i>		
☒ <i>Achegas dos investigadores cristiás á ciencia e á técnica no contexto actual.</i>	<i>1. Recoñecer o valor social das achegas realizadas por investigadores cristiáns</i>	<i>1. Selecciona, estuda,e expón a biografía dun investigador cristiá resaltando as súas achegas ao ámbito da ciencia e a técnica.</i>

<i>CONTIDOS</i>	<i>CRITERIOS DE AVALIACION</i>	<i>ESTANDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES</i>
<i>Bloque 4. A IGREXA XERADORA DE CULTURA OA LONGO DA HISTORIA</i>		
<p><i>1.A acción evanxelizadora da Igrexa e a promoción dos dereitos humanos.</i></p> <p><i>2.A expresión da fe xera beleza a través da arte.</i></p>	<p><i>1. Recoñecer os esforzos que a Igrexa realizou ao longo dos séculos para que se respecte a dignidade do ser humano e os seus dereitos.</i></p> <p><i>2. Comprender que algunhas creacións culturais son a expresións da fe.</i></p>	<p><i>1.1 Nomea e explica situacións históricas nas que a Igrexa defendeu con radicalidade ao home e xustifica a elección realizada.</i></p> <p><i>2.1 Selecciona obras de arte, investiga sobre o autor e descobre o seu sentido relixioso. Confecciona un material creativo que permita coñecer a eses artistas..</i></p>

Secuenciación de contidos	Temporalización
<p>1. <i>A identidade do ser humano.</i></p> <p>2. <i>O mundo actual e a cuestión bioética.</i></p>	Primeira Avaliación
<p>3. <i>A persoa, a vida, o traballo, as relacións internacionais e a economía á luz da doutrina eclesial.</i></p> <p>4. <i>Achegas dos investigadores cristiáns á ciencia e á técnica no contexto actual.</i></p>	Segunda Avaliación
<p>5. <i>A acción evangelizadora da Igrexa e a promoción dos dereitos humanos.</i></p> <p>6. <i>A expresión da fe xera beleza a través da arte</i></p>	Terceira Avaliación

5.CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS QUE REQUIRE A MATERIA

Procurarase un tipo de estudo que permita ao alumnado descubrir as posibilidades que ofrece a lectura de textos como fonte de información sobre a antigüidade clásica, textos que proporcionan un punto de partida para o fomento da expresividade e da creatividade. É preciso tamén contribuír á reflexión sistemática sobre a linguaxe co fin de mellorar e enriquecer a súa capacidade comunicativa.

Dados o carácter integral da materia ensinaranse simultaneamente nos distintos trimestres e unidades didácticas contidos sociais e culturais. Estes eidos temáticos han de percibirse como un todo unitario e non como parcelas illadas dun saber, o que contribuirá a que as clases sexan máis dinámicas e os alumnos estean máis motivados. Ademais, procurarase unha complexidade progresiva dos argumentos e unha diversidade temática, xa que, ao mesmo tempo que á lingua, á cultura e á literatura, atenderase tamén á ciencia, á arte, á política, á sociedade, en relación coa relixión cristiá.

O tipo de aprendizaxe que se persegue é o significativo e autónomo, polo seu gran potencial para a retención do aprendido e para a súa aplicación. Con el favorécese a maduración do alumno e refórzase a aprendizaxe, xa que existe moito tempo e atención específica e implica a mobilización dos coñecementos previos e a comprensión.

Un papel fundamental nos procesos educativos actuais xógao a capacidade do profesor para motivar. Debemos enriquecer os mecanismos de interacción na aula e non monopolizar a acción educativa, deixando de lado as antigas leccións maxistras. Xerar empatías, espertar curiosidade, facer referencias a temas actuais, potenciar a creatividade e a educación, estimular sentimentos son accións que nos axudarán a conseguir este obxectivo. Isto pode poñerse en práctica formulando preguntas ao alumnado, establecendo debates e coloquios, confrontando ideas e hipóteses, presentando mapas e transparencias, etc. A contribución ao reforzo da autoestima e do autoconcepto pola súa parte será notábel. Importancia con relación a este aspecto teñen tamén a avaliación formativa e a aprendizaxe inductiva, no sentido de que permiten recoñecer erros e aprender deles. É importante que o estudante saiba autoavaliarse, o que lle servirá para controlar por si mesmo o seu proceso de aprendizaxe.

67

Estratexias metodolóxicas

Explicarase agora e de xeito abreviado a fundamentación teórica das distintas metodoloxías educativas que pretendemos empregar. Para lograr que teñan éxito, é fundamental a variedade nas actividades, a referencia reiterada a contidos anteriores e actuais e a inclusión na súa xusta medida do compoñente lúdico. Este poderá abordarse establecendo relacións entre os contidos tratados e situacións de actualidade:

- **Motivacional:** as lecturas de textos que ilustren os temas que se tratarán, a participación no proceso de avaliación, a interacción profesor-alumno e alumno-alumno, as referencias a temas actuais, os debates e coloquios, etc. son procedementos e estratexias que contribúen a motivar e espertar a curiosidade do alumnado.

- **Expositiva:** dela serán partícipes tanto o profesor, explicando contidos e conceptos, como o alumno, dando conta das conclusións ás que cada quen chegue nos seus traballos de investigación, nos seus exercicios, no seu traballo diario, non só ao realizar traballos individuais, senón tamén nos colectivos.

- **Observacional:** os estudantes deberán prestar atención ás explicacións e exposicións de contidos por parte do profesor, que pola súa banda, tendo como meta a avaliación, deberá observar o grao de atención e participación dos alumnos e alumnas nas presentacións da aula e nas actividades programadas. Deste xeito poderá concluír se se acadaron, non se acadaron ou están en proceso os obxectivos propostos para cada persoa e se as actividades responden aos obxectivos, contidos e criterios de avaliación pensados.

- **Memorística:** aínda que non será a metodoloxía principal nin pasa por ser a máis aceptada nin recomendábel, si será preciso acudir a ela para que o alumnado, co esforzo que isto lle require, cimenten unha base de contidos morfolóxicos, sintácticos e léxicos sobre a que poidan traballar de xeito máis eficaz na análise e tradución de textos. Neste sentido cómpre sinalar que no eido da lingua se lle concede unha grande importancia ao estudo do vocabulario como procedemento non só para afianzar os coñecementos léxicos do alumnado, senón tamén para conformar unha bagaxe de palabras que lle sirva para reducir a necesidade de uso do dicionario. Estudaremos unha serie de raíces que nos permitan observar a presenza do vocabulario grego na nosa realidade actual, así como aqueles elementos (prefixos e sufixos) que se empregan hoxe en día en diversas linguas de Europa na creación de palabras, especialmente nos eidos da ciencia e a tecnoloxía.

- **Analítica:** esta metodoloxía terá un peso básico á hora de tratar contidos de fe de textos relixiosos .

- **Dedutiva:** as semellanzas entre linguas como o latín e o grego ou as existentes dentro da mesma lingua permitirán que, sobre a base duns coñecementos xa adquiridos, se lles poida pedir aos alumnos a niveis elementais e introdutorios que deduzan desinencias, formas nominais e verbais, evolucións fonéticas concretas, etc.

- **Resolutiva:** en calquera momento das sesións os alumnos aproveitarán para resolver as súas dúbidas formulando cantas consultas estimen ao profesor. As actividades programadas con relación a contidos anteriormente expostos serán unha boa pedra de toque para comprobar se todas as dúbidas están resoltas ou se hai erros comúns que precisen dunha nova explicación.

- **Investigadora:** programaranse distintos exercicios nos que os alumnos, unha veces baixo as orientacións do profesor, outras veces pola súa propia man, deberán buscar, discriminar, sintetizar e

expoñer en público información, o cal lles servirá como práctica para os seus futuros estudos universitarios.

- **Comparativa:** segundo vimos dicindo, será un pilar no noso método o contraste entre as estruturas culturais da civilización grecolatina e as da nosa: os dereitos e deberes dos cidadáns, as clases sociais, os sistemas políticos, as tendencias artísticas, os morfemas, as desinencias, a sintaxe, etc. As semellanzas e as diferenzas entre as dúas realidades axudarán a fixar os contidos que nos propoñemos.

- **Cooperativa:** nun mundo cada vez máis globalizado como o que nos toca vivir o traballo en equipo cobra co paso do tempo maior relevancia.

- **Personalizada:** traballaremos sobre as características concretas de cada alumno, favorecendo a súa capacidade para aprender autonomamente e traballar en equipo, así como o seu coñecemento da realidade segundo os principios básicos do método científico. Programaranse actividades concretas para as persoas con dificultades de aprendizaxe, actividades de repaso para quen acada os obxectivos sen dificultades e actividades de ampliación para o caso de que alguén reclame avanzar máis nalgún tema.

- **Participativa:** procurarase en todo momento que a aprendizaxe por parte dos alumnos sexa activa, que se involucren nela, que interaccionen no proceso educativo. Adoptarase unha estratexia construtiva, na que se teña en conta o punto de partida do alumnado para avanzar cara a aprendizaxe de coñecementos, habilidades e actitudes.

- **Interdisciplinaria:** a través dos contidos e da cultura estableceremos relacións con outras materias do currículo, especialmente coas do eido humanístico: Linguas galega e castelá e literatura, Filosofía e cidadanía, Historia da arte, Historia, Xeografía, Antropoloxía, Educación para a cidadanía e os dereitos humanos, etc. O tratamento dalgúns temas permitiranos achegarnos a materias do eido científico como Bioloxía e xeoloxía, Física e química, Matemáticas, Tecnoloxía, etc. e coñecer o papel que tivo aí a Relixión, nos homes e mulleres de ciencia.

Orientacións de metodoloxía didáctica.

A normativa educativa derivada da LOMCE define metodoloxía didáctica como: « conxunto de estratexias, procedementos e accións organizadas e planificadas polo profesorado, de xeito consciente e reflexiva, coa finalidade de posibilitar a aprendizaxe do alumnado e o logro dos obxectivos suscitados» (Real Decreto 1105/2014, de 26 de decembro).

Neste sentido a asignatura de Relixión Católica utilizará unha metodoloxía que respectará os seguintes principios:

- *Recoñecemento do rol do docente. O docente é peza crave na elaboración e implementación de actividades de aula axustadas ao grupo concreto que está ensinando. A súa formación resulta, polo tanto, fundamental á hora de garantir o éxito do proceso de aprendizaxe.*
- *Adaptación ao ámbito emocional e cognitivo dos estudantes respectando o desenvolvemento psicoevolutivo propio de cada etapa. Esta atención permitirá combinar de xeito adecuado o concreto e o abstracto, o traballo individual e o grupal, o manipulativo, experiencial e visual cos aspectos conceptuais.*
- *Respecto polos ritmos e estilos de aprendizaxe dos estudantes. Non todos os estudantes son iguais, non todos aprenden á mesma velocidade nin utilizan as mesmas estratexias. A atención á diversidade e o desenvolvemento da inclusión comeza na asunción deste principio fundamental.*
- *Consideración da dimensión humanista. Todas as aprendizaxes estarán ao servizo da formación humana. A asignatura de relixión, dende a súa clave personalizadora, require que todo tipo de aprendizaxes, instrumentais, cognitivos, actitudinais, socio afectivos non sexan considerados fin en si mesmos senón que estean ao servizo da formación integral do ser humano.*
- *Respecto pola curiosidade e inquietudes dos estudantes. Consideración dos intereses e expectativas dos estudantes así como dos coñecementos previos, de maneira que se garanta unha aprendizaxe significativa.*
- *Seguimento dos criterios de avaliación educativa. Para facilitar o cumprimento destes principios metodolóxicos aplicarase unha avaliación continua, global e formativa ao longo do proceso de ensino e aprendizaxe; e sumativa ao final do proceso, de maneira que se evalúe o nivel de logro alcanzado. A avaliación obxectiva garantirá unha valoración adecuada da dedicación, esforzo e rendemento de todos os estudantes.*
- *Desenvolvemento da aprendizaxe en equipo e/ou cooperativo. O estudo e reflexión do cristianismo, pola súa intrínseca dimensión comunitaria, é unha asignatura adecuada para desenvolver o traballo en equipo e a aprendizaxe cooperativa.*
- *Utilización educativa dos recursos tecnolóxicos. O ensino da relixión promoverá a utilización da tecnoloxía da información e a comunicación non só dun xeito instrumental, que resulte útil ao estudante na procura de información ou na resolución de problemas suscitados na clase, senón procurando a súa integración na vida do suxeito e o seu uso ético. As redes sociais ou as ferramentas de construción e manipulación de imaxes, por exemplo, son instrumentos que permiten novas formas de expresión da cultura e a identidade persoal que hai que aprender a dominar.*

6.MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS QUE SE VAN UTILIZAR

Non se estableceu un libro de texto específico para esta materia, aínda que usamos con certa frecuencia o libro dixital de ANAYA. O pasado ano como novidade nos incorporamos no Plan Edixgal e aproveitaremos o material que nos ofrece esta plataforma.

Traballaremos coa pizarra dixital, a aula virtual e con documentos dixitalizados, tamén se entregarán fotocopias, mapas e mapas conceptuais cando precisen. Para este fin o departamento espera poder dispor dalgúns materiais básicos para facer traballos manuais, así como cores, rotuladores, cartolinas, e outros. No caso de necesitar outro tipo de materiais pediráselle ós alumnos que os traian da casa (para a elaboración de actividades específicas) como é o caso do belén reciclado.

No presente curso escolar é indispensable que cada alumno dispoña dun caderno persoal e/ou blog no que estarán recollidos os recursos didácticos, tamén manexaremos con asiduidade a Biblia, ademais doutros materiais que con carácter xeral serán proporcionados pola profesora (fotocopias, textos, mapas...), e outros materiais de reforzo ou consulta.

Tendo en conta os criterios metodolóxicos desta programación, resulta moi necesario para desenvolver con éxito o proceso de ensinanza-aprendizaxe o uso dos seguintes materiais: fontes bibliográficas de cada unidade didáctica, acceso ás novas tecnoloxías, PCs e outros dispositivos informáticos e tecnolóxicos, internet, medios audiovisuais, TV, Vídeo, DVD, proxector multimedia, equipos de son ou radiocassettes. Contamos con poder dispor da Biblioteca escolar, da aula de informática ou aula con equipamento TIC e pizarra dixital con certa regularidade, fichas das carpetas de recursos do Departamento, Documentos da Igrexa Católica (encíclicas, artigos e outras publicacións), Revistas, diarios, comentarios de texto (especialmente en Bacharelato), Videoteca e bibliografía do centro, Blogs de aula e wikis, exposición en paneis e murais, diversos recursos lúdico-relixiosos tanto en papel coma na Rede, cancións e actividades musicais, xogos e dinámicas grupais, presentacións en prezi, power point e noutros formatos, exercicios de valores, etc.

71

7.CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO.

7.1. Criterios de cualificación e promoción.

Os criterios de cualificación -relacionados coa valoración e notas finais- somentes son un aspecto máis de todo o proceso avaliativo, cuantifican se o alumno acadou os obxectivos, contidos mínimos e estándares de aprendizaxe segundo os procedementos e criterios de avaliación establecidos na Programación.

A nota de cualificación farase cos números do 1 ao 10 e calcularase segundo os parámetros seguintes:

ACTITUDE ANTE A MATERIA (implicación, participación ...)

Supón un 35% na nota.

VALORACIÓN DAS TAREFAS PROPOSTAS NA AULA

Terase en conta a presentación do caderno de clase que reflicte as tarefas propostas, o respecto ás normas de clase, a curiosidade e interese pola materia. Tamén se terá en conta: Preguntas e/ou respostas a fichas, aclaracións, suxestións oportunas ó profesor e compañeiros.

Exercicios propostos polo profesor. Valorarase a entrega nos prazos, a calidade dos contidos, variedade de fontes, capacidade de análise e de síntese e participación no grupo cando sexan de facer en equipo.

Aos alumnos que fagan exercicios de xeito voluntario teráselles en conta para recuperar as posibles ausencias á clase ou compensar as deficiencias nos exercicios obrigatorios. Supón un 50% na nota.

AVALIACIÓN DAS DIVERSAS UNIDADES DIDÁCTICAS.

Exercicios escritos (en forma de test, convencionais) sobre dos contidos estudados. Supón un 15% da nota. Poderanse usar materiais para a súa realización.

Se na nota final de xuño o alumno/a non acada un 5 de puntuación, fará un exame dos temas tratados no curso na avaliación extraordinaria de setembro.

**8. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E
A PRÁCTICA DOCENTE**

--

Indicador	1	2	3	4
<i>Utilización das TIC</i>	<i>En ningunha unidade.</i>	<i>Nalgunhas unidades.</i>	<i>Na maioría das unidades</i>	<i>En todas as unidades</i>
<i>Cumprimento do proxecto lector</i>				
<i>Porcentaxe de aprobados</i>	<i>50% - 60%</i>	<i>60% - 70%</i>	<i>70% - 85%</i>	<i>85% - 100%</i>
<i>Realización de actividades en parella, grupo, etc.</i>	<i>En ningunha unidade.</i>	<i>Nalgunhas unidades.</i>	<i>Na maioría das unidades</i>	<i>En todas as unidades</i>
<i>Emprego de recursos variados na práctica docente</i>	<i>En ningunha unidade.</i>	<i>Nalgunhas unidades.</i>	<i>Na maioría das unidades</i>	<i>En todas as unidades</i>
<i>Tratamento de temas transversais</i>	<i>Non se trataron os temas transversais</i>	<i>Tratáronse algúns dos temas establecidos</i>	<i>Tratáronse a maioría dos temas establecidos</i>	<i>Tratáronse todos os temas establecidos</i>
<i>Cumprimento da temporalización</i>	<i>En ningunha unidade.</i>	<i>Nalgunhas unidades.</i>	<i>Na maioría das unidades</i>	<i>En todas as unidades</i>

9. ORGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUIMIENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES.

ACTIVIDADES DE REFORZO E RECUPERACIÓN

O Departamento de Relixión ten contemplado que aqueles alumnos que durante o curso non acaden o grado mínimo dos estándares plantexados e suspendan a asignatura ,deberán no ano académico seguinte realizar unha serie de actividades ou traballos relacionados cos estándares traballados para así recuperar a materia. Estes serán recollidos dentro do prazo indicado . Tendo en conta para cualificación dos traballos realizados o contido, a presentación, a ortografía e a corrección gramatical.

Os traballos serán monográficos .

Os alumnos de Bacharelato realizarán un traballo escrito.

Esta materia cabe sinalar que é de contido non progresivo

A convocatoria preceptiva será en abril-maio.

O profesorado encargado será o responsable do Departamento.

O alumnado será informado puntualmente das datas de entrega das actividades propostas para a recuperación da materia así como da súa calificación.

10. ORGANIZACIÓN DOS PROCEDEMENTOS QUE LLE PERMITEN AO ALUMNADO ACREDITAR OS COÑECEMENTOS NECESARIOS EN DETERMINADAS MATERIAS, NO CASO DO BACHARELATO.

O departamento non contempla que os alumnos necesiten acreditar coñecementos previos da materia para cursar 1º BAC.

11. DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS E COLECTIVAS QUE SE POIDAN ADOPTAR COMO CONSECUENCIA DOS SEUS RESULTADOS.

75

DIRECTRICES

A finalidade da avaliación inicial e axustar as condicións de ensino-aprendizaxe de cada grupo, co fin de obter un rendimento adecuado. Que non conleva a emitir una cualificación do alumno.

Os obxectivos da avaliación inicial concretaránse da seguinte forma:

- *Distinguiránse entre:*
  - a. *Niveis/ cursos. Prestando especial atención ao alumnado que ingresa en 1º de ESO. E realizando una análise dos demais cursos da etapa obrigatoria.*
  - b. *Tipo de materias: Instrumentais e non instrumentais: de continuidade na etapa ou interetapas, ou de non continuidade.*
- *Avaliaránse os coñecementos previos necesarios para a aprendizaxe no novo nivel académico.*
- *Será no inicio do curso escolar no 1º mes de clase aprox. Cando se realizará a avaliación, atendendo á aplicación deseñada para o curso por parte do equipo directivo e o departamento de orientación.*

PROCEDEMENTOS

A realización da avaliación inicial atenderá os seguintes puntos:

- *Verificación da consolidación dos obxectivos académicos.*
- *Análise da motivación e da autonomía do alumnado, método de traballo.*
- *Comprobación do grado de cumprimento das tarefas encomendadas(casa, aula)*
- *Atención ás dificultades amosadas respecto ás capacidades comprensiva e expresiva de carácter xeral.*
- *Constatación do clima de traballo no grupo. E asistencia á clase.*

INSTRUMENTOS

Distinguiránse dous tipos de instrumentos nesta avaliación, ambos complementarios:

- *As fontes de información de carácter institucional:*
  - a. Historia escolar do alumno.*
  - b. Información ofrecida pola titoria, equipo directivo e orientación.*
- *As do propio departamento :*
  - a. Probas de nivel.*
  - b. Traballo diario.*
  - c. Exercicios encomendados.*
  - d. Análise de áreas pendentes de Primaria ou Secundaria.*
  - e. Promoción por imperativo legal.*
  - f. Repeticións.*
  - g. Apoios en materias ou reforzos.*
- *Rexistro de actitudes ante a materia. Actividades realizadas, capacidade comprensiva e expresiva en xeral e específica da materia.*
- *Rexistro de comportamento e convivencia.*

76

ELABORACIÓN DE INFORME E TOMA DE DECISIONS

Se elaborará un informe onde se recollan as deficiencias detectadas e se realicen propostas de actuación.

TRANSMISIÓN DE DATOS

Existen 2 tipos de instancias como destinatarias da información recollida e elaborada: o propio departamento, adoptando as decisións oportunas e a xunta de avaliación.

12.MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Sobre este tema para casos de alumnos con algún tipo de deficiencia académica ou psicopedagóxica, levarase un ritmo de traballo máis lento especialmente naqueles que comezan a ESO por imperativo legal, ou que xa repetiron varios cursos sen ter acadado un mínimo nivel académico ou, o que ven sendo o mesmo, sen ter practicamente as máis mínimas nocións de lectoescritura.

Non hai contemplada ningunha adaptación dentro da programación.

En Relixión a incidencia das carencias dos alumnos, con ser por suposto moi importantes, non ten a mesma repercusión que noutras materias.

77

~No caso de contar con algún alumno ou alumna tanto da ESO como de BACH que teña necesidades educativas especiais asociadas a discapacidade física, sensorial, sobredotación ou que necesite axudas técnicas e linguaxes alternativas, seguiranse as directrices que marque o centro.

~Todo o que se faga nesta asignatura será dacordo co diagnóstico psico-pedagóxico en estreita relación co Departamento de Orientación do Centro e en sintonía cos profesores compañeiros de Pedagogía Terapéutica.

A diversidade derivada do interese dos alumnos atenderase a través dunha metodoloxía plural para que cada alumno aprenda dacordo coa súa situación persoal.

- ✓ Na programación tense en conta unha serie de aspectos que permiten individualizar o máis posible o proceso de ensino-aprendizaxe. Para iso adóptanse as seguintes medidas:
  - a. Distinguir entre contidos prioritarios, complementarios e de ampliación elixíndose en cada caso o máis apropiado.
  - b. Propoñer variedade de actividades para un mesmo contido: non todos os alumnos realizarán as mesmas actividades.
  - c. Utilizar metodoloxías diversas.
  - d. Empregar materiais didácticos variados e graduados en función da súa dificultade.
  - e. favorecer agrupamentos en clase que posibiliten a interacción: agrupamentos flexibles e ritmos distintos. Os grupos de traballo non estarán sempre formados por os mesmos alumnos senón que estarán en función da tarefa a realizar.

13. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS QUE SE POIDAN ADOPTAR COMO CONSECUENCIA DOS SEUS RESULTADOS

Educación en valores

Partimos do convencemento de que os temas transversais deben impregnar a actividade docente e estar presente na aula de xeito permanente, xa que se refiren a problemas e preocupacións fundamentais da sociedade. A maneira en que se entenden todos eles queda reflectida nos obxectivos específicos a seguir.

Apostamos por un enfoque preventivo e transformador, tratando de impulsar un cambio en determinadas actitudes do alumnado e que á súa vez fomenten valores socialmente desexables en consonancia cos valores cristiáns.

Tratamos de coidar escurpulosamente o uso da linguaxe e revisar os textos e ilustracións, evitando calquera elemento que poida atentarse contra a igualdade, a tolerancia ou calquera dos dereitos humanos. A área de formación relixiosa préstase especialmente para traballar os seguintes temas:

Educación para a convivencia (moral e cívica). Establécense os criterios morais universais para derivar deles actitudes de tolerancia, respecto e non discriminación. Sublíñanse especialmente os valores cristiáns de amor, caridade, irmandade, unión, comunidade, perdón, solidariedade, comprensión, universalidade, etc..., como achega cristián a unha cultura universal de igualdade.

Educación do consumidor. Este tema debe contribuír ao desenvolvemento integral dos alumnos/as dotándoos de valores que posibiliten a construción dunha sociedade xusta, solidaria, responsable, capaz de mellorar a calidade de vida de todos. Un apartado importante que debe abordar este tema é ensinar a valorar criticamente os medios de comunicación.

Educación viaria. A educación viaria é unha parte da educación social, sendo unha eficaz base de actuación cidadá, dado que trata de crear hábitos e actitudes positivas de convivencia, de calidade de vida calidade medioambiental e seguridade viaria.

Comprensión Lectora e á expresión oral e escrita. A lectura de pasaxes orixinais non adaptados da Biblia constitúe una importante contribución ao fomento da lectura amais de servir como base para a realización doutras actividades de expresión oral e escrita. Da Biblia podemos aproveitar a gran diversidade de xéneros literarios e a súa riqueza expresiva.

Esta área tamén se presta especialmente para dialogar, debater e expresarse con total respecto nas interaccións entre iguais e co profesor/a.

Comunicación Audiovisual. A clase de Relixión supón un espazo para dialogar, debater e expor temas, xuízos e opinións, respectando as regras propias do intercambio comunicativo e procurando non ferir a sensibilidade dos demais, adquirindo unha actitude crítica construtiva ante as crenzas, ideoloxías e maneira de ser dos demais.

Educación nas tecnoloxías da comunicación e información. Tomar conciencia dos beneficios e das vantaxes que nos achega a tecnoloxía, favorecer o progreso e responsabilizarnos para que este continúe para ben da humanidade. Valorar os beneficios que achega a tecnoloxía da información e valorar todos aqueles adiantos tecnolóxicos e científicos que axudan á realización da persoa e ó benestar da sociedade.

Descubrir e valorar as persoas que colaboran coa creación a través dos descubrimentos e avances tecnolóxicos e científicos.

Emprendemento. Valorar os produtos con obxectividade e saber adquirilos e consumilos de forma racional e equilibrada.

Descubrir e analizar a influencia que os medios económicos teñen sobre as persoas en relación coa sociedade e tomar unha postura crítica ó respecto.

Analizar feitos que fan referencia á sociedade desde unha visión cristiá. Coidar e favorecer todo o que axude a unha repartición equitativa dos bens da terra.

Educación cívica. Descubrir os valores que xorden do Evanxeo e que comprometen o cristián a colaborar no ben da sociedade e adquirir actitudes solidarias e comprometidas.

Analizar o grao de responsabilidade persoal e doutras persoas ante a familia, a sociedade, o mundo e a Creación.

Recoñecer os valores éticos e morais que existen nas diversas relixións.

Descubrir a maneira de colaborar xuntos na edificación da sociedade e valorar o labor das institucións que colaboran desinteresadamente no ben dos demais.

Reflexionar e analizar as causas que provocan situacións de marxinação e de inxustiza social e chegar a sensibilizarse ante as necesidades e ante os problemas dos demais.

Prevención da violencia. Interesarse por coñecer, respectar e apreciar os compañeiros e compañeiras independentemente do seu sexo e da súa aparencia.

79

Colaborar con todas as persoas sexan dun ou doutro sexo e analizar o grao de aceptación ou rexeitamento que existe por esta causa para buscar solucións ao respecto.

Amosar unha actitude crítica ante situacións nas que se produza calquera tipo de discriminación por razón de sexo.

Descubrir e rexeitar as posturas extremas (machismo e feminismo) e valorar os demais indiscriminadamente.

CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA

Na contribución ao Plan de convivencia esta materia de relixión católica ten moitísimo que aportar desde os valores que promove. En todo momento se respectarán as pautas do Plan de Convivencia do Centro así como as indicacións do Departamento de Orientación e das Titorías.

Esta área traballará constantemente aspectos propios da educación para a Paz, o respecto da Natureza, a solidariedade e todos aqueles indicadores xa reflectidos nesta programación.

Faremos fincapé nas seguintes accións:

- *Asistencia puntual e diaria ás clases.*
- *Asistencia ao centro cos materiais necesarios para as clases.*
- *Respecto para as persoas que teñen crenzas distintas.*
- *Diálogo cos que pensan de xeito diverso.*
- *Colaboración para a realización das tarefas propostas polo profesorado.*
- *Colaboración para a modificación da conduta do alumno ou alumna e seguimento nos cambios que se produzan.*
- *Rexeitamento pacífico de todo tipo de violencia.*
- *Escoitar para entender.*
- *Compartir cos demais.*
- *Respecto aos compañeiros e a todo o persoal do centro.*
- *Non permitir e rexeitar actitudes racistas, sexistas ou discriminatorias.*
- *Moderación do consumo e coidado da hixiene persoal.*

ACCIÓNS PARA O PLAN DE CONVIVENCIA.

80

O Departamento contribuirá á aplicación do plan de convivencia do centro mediante dúas vías de intervención:

- ❖ *De carácter explicativo e de difusión. Unha información complementaria ofrecida desde a tutoría enmarcada na propia situación da aula ou de posibles saídas, proporcionando ao alumnado as pertinentes aclaracións sobre as normas de convivencia e funcionamento.*
- ❖ *De carácter executivo. O profesorado do Departamento, é responsable de organizar a convivencia do grupo. Aplicando en cada caso a normativa vixente e dar conta de inmediato ás instancias oportunas para o seu coñecemento, constancia e posterior confirmación ou toma de decisións complementarias, se fose o caso.*

14. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES **PROGRAMADAS PARA CADA CURSO.**

OBXECTIVOS

Aínda que cada actividade posúe os seus obxectivos específicos moi concretos temos en conta os seguintes de xeito xeral:

- *Procurar unha atención máis equilibrada e aberta o que provoca unha maior consideración das capacidades de autoestima persoal, de inserción social e de relación interpersoal.*
- *Posibilitar un maior achegamento entre profesor e alumno.*
- *Estimular o traballo en equipo e favorecer os valores de solidariedade, apreciando o valor do distinto.*
- *Facilitar a convivencia.*
- *Integrar aos alumnos de distintas culturas.*
- *Completar a formación relixiosa estudando a súa aplicación práctica.*

CONCRECIÓN

As actividades deste Departamento de Relixión realizaranse sempre en coordinación co Departamento de Actividades Extraescolares que, no noso Centro, está baixo a supervisión de Vicedirección. Por iso a temporalización de cada actividade concreta farase co Plan que ha de establecerse nos primeiros días de clase cando se teñan os datos concretos de cada grupo. Así mesmo, como é normativo, todo o Plan pasará polo Consello Escolar do Centro. Os cursos e niveis participantes determinaránse posteriormente.

Valorarase coa Xefatura de Estudos a oportunidade de dar, ou non, participación aos alumnos que teñan sido apercibidos por mal comportamento anque os seus pais ou titores lles dean permiso para asistir á actividade.

No caso de saídas onde haxa ausencia de prazas será o profesor quen decida de xeito flexible, e dacordo co equipo Directivo, os criterios para permitirlle a asistencia a un determinado alumno.

Vaia por diante que o prioritario desta programación é propor obxectivos e metas realistas e que a súa consecución depende dos medios dispoñibles e da colaboración de alumnos, pais, titores de cada grupo e doutros profesores do Instituto.

Tamén nalgúns casos realizaranse se é posible en colaboración con outros Institutos para abaratar custos e para maior enriquecemento cultural dos alumnos.

Neste curso 2019-2020 procurarse aproveitar a experiencia de cursos anteriores con actividades de unha xornada ou puntuais e outras máis continuas a cotío, de xeito que escolleremos facer actividades de todas as posibles que referimos axiña repartidas segundo os diferentes cursos:

Actividades dunha xornada, puntuais ou no propio Centro:

- Búsqueda de material en Internet.*
- Estudios monográficos.*
- Charlas-coloquios-mesas redondas.*
- Xornada de solidariedade no Nadal.*
- Celebración do Día da Paz.*
- Lectura da prensa cando proceda segundo os cursos e comentario de libros.*
- Participación en datas sinaladas colaborando con actividades organizadas por outros Departamentos que estean en relación cos obxectivos desta asignatura.*
- Actividades alternativas durante os recreos.*
- Participación na Campaña contra a Fame de Manos Unidas.*
- Exposición no hall do Instituto de tarefas realizadas*
- Foros: cine, documentais, música, teatro.*
- Actividades especiais nos tempos litúrxicos fortes de Nadal e Pascua.*

Saídas:

Como posibles actividades complementarias e extraescolares estarían a realización de visitas a algún lugar na cidade de Pontevedra durante os meses do curso ou a visita comentada e guiada ó museo de Pontevedra para 1º ESO. Tamén a visita ao Mosteiro de Armenteira para os de 2º ESO. E incluso a algún dos edificios monumentais da cidade, como por exemplo a Igrexa de Santa María a Maior, S. Francisco, ou a igrexa da Peregrina para 4º ESO.. No mes de Decembro está previsto visitar en Valga un Belén de grandes dimensións que alí realizan os veciños para 1º ESO-2º ESO. Tamén a visita á Catedral de Santiago de Compostela para 3º e 4º ESO. E para 1º BAC está previsto visitar a Catedral de Tui e arredores.

Neste curso faremos saídas conxuntas cos alumnos de Relixión do Instituto Sánchez Cantón.

- ✓ *1º ESO, sería a Santiago en principio o día 3 de marzo.*
- ✓ *2º ESO a Ourense o día 5 de novembro.*
- ✓ *3º ESO a Tui o 21 de xaneiro.*
- ✓ *4º ESO a Lugo o 4 de febreiro*
- ✓ *Queda pendente cos de 1º e 2º de BAC asistir ao musical 33 en Madrid, que se realizaría en novembro, data concreta sen determinar.*

Todas as actividades non precisan dunha planificación previa con datas moi concretas nin unha dotación económica ou infraestrutura, polo que se poden realizar no momento que se considere máis oportuno. O departamento queda aberto á realización doutro tipo de actividades que, pola súa transversalidade, proponían outros profesores ou departamentos .

82

Quedaría por determinar os grupos implicados dependendo da evolución do curso.

ACCIONES PARA A CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR DE CENTRO E PROXECTO LINGÜÍSTICO DO CENTRO

O Plan lector-escritor está baseado na mellora das habilidades lectoescritoras dos nosos alumnos, adoptando un compromiso lecto-escritor de centro os distintos departamentos. Debe articular todas as intervencións que se van realizar no centro en relación coa lectura, a escritura e as habilidades informativas, coa participación do profesorado das distintas áreas, materias e ciclos, incorporando a biblioteca escolar e as bibliotecas de aula como recursos fundamentais para a súa posta en marcha. O seu deseño e posta en marcha son competencia de todo o equipo docente .

Para a consecución dos devanditos obxectivos, os centros educativos deberán tomar decisións consensuadas que permitan:

* A integración das fontes informativas, en calquera soporte (impreso ou electrónico) no tratamento dos contidos curriculares.

* A formación de lectores e de lectoras competentes e a creación e consolidación do hábito de lectura e o desenvolvemento de actitudes favorables á lectura mediante a creación de ambientes lectores, entre outras estratexias.

* O funcionamento da biblioteca escolar como factor de compensación social.

O plan lecto-escritor do centro garantirá a paulatina capacitación do alumnado nas competencias básicas que se pretenden, de cara á súa formación como cidadáns activos e solidarios. Asumirase por parte de todos os departamentos unha implicación efectiva na mellora da competencia lingüística do noso alumnado, fundamentalmente na etapa da ESO pero extensible a outras etapas.

Con esta finalidade, empregaranse cun enfoque funcional as distintas tecnoloxías da comunicación e da información ao alcance do alumnado, para incidir en aspectos específicos destes soportes e linguaxes de cara a unha utilización eficaz, comprensiva e ética deles. A formación da lectura comprensiva exige, pola súa vez, un traballo progresivo e continuado. Traballarase con todo tipo de textos: literarios, expositivos, xornalísticos, publicitarios, gráficos; en soporte impreso ou electrónico.

Incidirase na identificación da finalidade da lectura e na forma de axustar a lectura ao obxectivo en cada ocasión. Ensinaranse estratexias de comprensión lectora. Así como os medios para conseguir unha escrita correcta. Os aspectos afectados serán os seguintes:

- Restecto pola norma ortográfica, erros, acentuación, puntuación..*
- Corrección léxica e gramatical,vocabulario adecuado, concordancia, formas verbais...*
- Presentación dos escritos, caligrafía, pulcritude e limpeza, marxes, separación entre parágrafos...*
- Respecto plos prazos de entrega nos traballos.*

Cursos implicados

ESO e Bacharelato.

Materiais e medios

Ademais do propio libro de texto e do material do departamento , utilizarase se é o caso o amplo fondo de enciclopedias, manuais e literatura con que conta a biblioteca do centro.

Os textos elixidos para desenvolver a competencia lectora serán principalmente continuos.

Mentres que os da expresión oral e escrita estarán adecuados ós contidos do curso. Dramatizacións, concurso de contos..., exposición dun traballo na clase.

Actividades

-Verificación do dominio de técnicas lectoras

-Vocabulario específicos

-Busqueda de información

-Elaboración de pequenos traballos, redaccions,etc.

-Introducción de textos alternativos: xornais, revistas, internet, etc.

-Favorecer o coñecemento de textos divulgativos relacionados coa materia.

-Lectura de imaxes e son.

-Producción de textos orais.

-Producción de textos escritos

84

Temporalización

O inicio de cada tema e unidade didáctica.

Seguimento e avaliación do P.L.

Realizarase unha avaliación continuada dos avances ou dificultades da posta en marcha do proxecto e das súas concrecións nos plans anuais de lectura.

Para a avaliación de aspectos relacionados co hábito lector teranse en conta non só os índices de lectura, senón tamén a capacidade do alumnado para avanzar na súa competencia literaria e ser quen de enfrontarse a textos cada vez máis complexos, así como a súa actitude diante da lectura como medio para a aprendizaxe, fonte de pracer e recurso para o desenvolvemento persoal.

ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN TIC DO CENTRO

Adicarase un 20% do tempo da materia en cada curso ao emprego da aula de Informática para achegarse a contidos específicos ou, no caso de que sexa posible, ao uso de ordenador portátil e Canon video-proxector na aula para visualizar películas e presentacións en PowerPoint.

Visitas a sitios web oficiais da Igrexa (Santa Sé, diócesis, conferencia episcopal), a páxinas de contido bíblico ou relacionadas co voluntariado e o labor social da Igrexa.

En relación cun dos obxectivos da programación, coñecer a través da rede a achega da Igrexa á nosa cultura e patrimonio artístico para o que Internet móstrase como un instrumento valioso nun campo que por excelencia é o da imaxe.

Consultas e visitas a portais católicos tanto polo seu contido conceptual como pola posibilidade de coñecer foros de opinión, blogs e outros campos de comunicación expresión católicos.

Presentación de traballos en formato Power Point.

Visitas grupais á Biblioteca do centro e uso dos seus recursos.

PROCEDEMENTOS PARA DAR COÑECEMENTO DA PROGRAMACIÓN Á COMUNIDADE EDUCATIVA

85

Unha copia da propia programación quedará no Departamento a disposición de quen o precise.

PROCEDEMENTO DE ATENCIÓN A RECLAMACIÓN SOBRE CUALIFICACIÓNS FINAIS

Tras as aclaracións oportunas co Profesor, se procede o alumno ou os pais, poderán solicitar por escrito a revisión da cualificación no prazo de dous días lectivos a partir daquel en que se produciu a súa comunicación, baseada nos puntos que contempla a normativa.

A solicitude de revisión, será tramitada polo Xefe de Estudos, que trasladará ao Xefe de Departamento, que o comunicará ao profesor titor do alumno.

O departamento levará a cabo o proceso de revisión da cualificación emitida. E no primeiro día lectivo seguinte a aquel en que finaliceo periodo de solicitude de revisión o Departamento procederá ao estudo das solicitudes e emitirá un informe. Que será trasladado ó Xefe de estudos o cal comunicará aos pais do alumno, procedendo despois dependendo de si hai modificación de cualificación.

**ACTIVIDADES QUE SE VAN DESENVOLVER EN 2ºBACH DESDE O
REMATE DAS CLASES ATA A PAU**

O Departamento atenderá a os posibles alumnos que o precisen, tendo en conta tamén que a materia non entra nas probas PAU.

**O DEPARTAMENTO COLABORARÁ COAS MEDIDAS INSTITUCIONAIS PARA A
MELLORA DAS COMPETENCIAS
(PROBA DE AVALIACIÓN DE DIAGNÓSTICO)**

86

**PROGRAMAS, ACTIVIDADES OU PROXECTOS DE INNOVACIÓN/FORMACIÓN NOS
QUE VAI PARTICIPAR O DEPARTAMENTO.**

- ✓ *Na Biblioteca.*
- ✓ *Diferentes cursos, grupos de traballo ou actividades relacionadas coa asignatura e co centro.*

**PROCEDEMENTOS E SISTEMÁTICA DE CONTROL, SEGUIMENTO E AVALIACIÓN
DO GRADO DE CONSECUCIÓN DAS COMPETENCIAS BÁSICAS E OXECTIVOS DA
ETAPA POR PARTE DO ALUMNADO**

Os procedementos para avaliar a programación de Relixión Católica deste curso 2019-2020 son de dous tipos:

A) Unha avaliación de progreso:

1. *Haberá que ir vendo o axuste de obxectivos, contidos, criterios de avaliación, procedementos e actividades á realidade do alumnado, ás súas necesidades e características e á realidade das posibilidades educativas do Centro.*

2. *Valorarase tal axuste nos informes de Departamento e nas avaliacións e, se resulta pouco axeitado, haberá de modificarse durante o percorrer do curso.*

B) Unha avaliación final:

1. *Prestarase moita atención ao porcentaxe de alumnos que, na súa avaliación final, queden coa relixión sen aprobar.*

2. *Os resultados e as conclusións, así coma os problemas que se detecten recolléranse na memoria final de curso a fin de telos en conta e adoptar as medidas que correspondan para a elaboración da programación didáctica do próximo curso.*

15. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.

87

PROCEDEMENTOS.

- *Corresponde ao Departamento formular as necesidades, presentar propostas e introducir cambios.*
- *Realizaráse unha avaliación global das programación e consideraráse a necesidade de introducir as modificacións que se estimen oportunas.*

CRITERIOS

- *Poñer en práctica os acordos asumidos.*
- *Análise de problemas ou necesidades non previstas.*
- *Utilización de recursos materiais ou humanos.*

Adequar a proposta inicial do curso ás necesidades reais de cada grupo e modificar aqueles aspectos que contribúan a unha mellora no traballo académico diario. As posibles desviacións da programación deste ano teránse entón presentes para anos sucesivos. Prestar tamén atención ás saídas e actividades extraescolares.

En relación co proceso de ensino valóranse os seguintes aspectos:

- *Obxectivos xerais.*
- *Criterios metodolóxicos xerais establecidos.*
- *Organización espacio-temporal adoptada.*

- Criterios xerais empregados para a avaliación do progreso do alumnado na aprendizaxe.
- Procedementos xerais empregados para a avaliación do progreso da aprendizaxe do alumnado.
- Plan de atención á diversidade en vigor.

En relación coa propia práctica docente valóranse os seguintes aspectos:

- Organización e xestión dos espazos do centro.
- Xestión do horario xeral do centro.
- Organización e xestión dos recursos do centro.
- Coherencia da actuación docente en función da planificación.
- Progresividade da actuación docente en función da planificación.
- Funcionamento coordinado dos órganos e persoas responsables da planificación e desenvolvemento da tarefa docente, isto é equipo directivo, claustro, CCP, departamentos e titores.
- Adecuación do intercambio de información co alumnado e as familias en canto ao proceso de ensino-aprendizaxe.
- Regularidade do intercambio de información co alumnado e as familias en canto ao proceso de ensino-aprendizaxe.

88

Elementos a valorar da programación didáctica:

- Concreción na programación dos obxectivos da materia, módulos ou ámbitos impartidos.
- Concreción na programación dos contidos da materia, módulos ou ámbitos impartidos.
- Concreción na programación dos criterios de avaliación, módulos e ámbitos impartidos.
- Concreción e adecuación dos mínimos esixibles.
- Deseño da planificación temporal para o curso académico.
- Contidos básicos seleccionados para o progreso educativo e a promoción.
- Organización dos contidos que permiten a atención á diversidade de motivacións, intereses e capacidades do alumnado.
- Organización programada das medidas educativas complementarias e de reforzo.
- Métodos, estratexias e recursos didácticos deseñados nas actividades de aula.
- Procedementos e instrumentos elixidos para avaliar as aprendizaxes do alumnado e seguir o seu progreso.

- *Integración dos valores e contidos que figuran na programación.*
- *Medida en que poida afectar a carencia de materiais e de acceso ao uso de TIC.*

IES GONZALO TORRENTE BALLESTER
DEPARTAMENTO DE RELIXIÓN CATÓLICA
CURSO 2019/20

Mª ISABEL PINTOS POCEIRO
Entregada 27 de setembro 2019